

Dossier Central: TRANS. A través del mirall, 8

ALAN TURING, De l'Enigma a la Justícia Històrica, 5

BACHA BAZI. Homoerotisme i pederàstia a l'Àsia Central, 17

#tabús @sexualitat adolescent. Entrevista a Rosa Sanchís, 24

La Seguridad es lo Primero

SENSACION NATURAL

MAYOR ESTIMULACION

PARECIDO A NADA

MAYOR SENSACION

- ✓ Alta calidad
- ✓ Amplia gama
- ✓ Conceptos innovadores

Comparte la experiencia

SUMARI

Editor: Casal Lambda

Director (en funcions): Albert Ferrarons

Co-director (en funcions) i representant de la Comissió

Permanent: Jordi Trilla

Secretari: David Rincón, Albert Ferrarons

Equip de Redacció: Javier Àguila, Vicent Canet, Jordi Cirach,

Albert Ferrarons, Armand de Fluvià, Abel Lacruz, Emiliano

Martínez, Toni Ponce, Carme Porta, Josep Pujol, Oriol Rios,

José Anton Rodríguez, Alex Romero, Ricard Salom, Joan

Sebastià, Jordi Trilla, Enric Vila.

Publicitat: Dani Playán, publicitat@lambdaweb.org,

revista@lambdaweb.org (655 194 049)

Correcció: Josep Pujol, Albert Ferrarons

Fotografia de portada: "La Laura al seu barri"

© Joan Sebastià

Dibuixant: Ignasi Blanch

Persones i entitats col·laboradores: ACGIL (Associació de Cris-

tians Gais i Lesbianes), AMPGIL (Associació de Mares i Pares

de Gais i Lesbianes), Llibreria Antinous, APPEC (Associació

de Publicacions Periòdiques en Català), Llibreria Còmplices,

Direcció Artística i Departament de Premsa del Teatre Lliure,

Direcció i Departament de Premsa del Teatre Nacional de

Catalunya, Direcció Artística i Departament de Premsa del

Teatre Romea, Servei de Suport del Casal Lambda, Ferran

Pereda i Anna Nadal (Pereda Impresor), Fundació Enllaç,

Servei d'Informació del Casal Lambda.

Agraïments especials: David Rincón, Rosa M. Blanco, Leopold

Estapé, Pau Gilabert, Francesc Ruiz, Laura Vilar.

Disseny: The Pink Partner. <http://www.thepinkpartner.com>

Maquetació: Anna Nadal (Pereda Impresor)

Impressió: Pereda Impresor. <http://www.peredaimpresor.es>

Dipòsit legal: B-42790-86. ISBN 0214-7890

▣ LAMBDA és una publicació del Casal Lambda.

▣ LAMBDA és la revista degana dels Països Catalans i de l'Estat Espanyol.

▣ LAMBDA no comparteix necessàriament les opinions dels col·laboradors i de les col·laboradores expressades en els articles.

▣ LAMBDA agrairia rebre col·laboracions vostres. Si us plau, envieu sempre còpies o documents en suport electrònic ja que no ens fem responsables de la possible pèrdua d'originals no sol·licitats.

LAMBDA 77

Any XXXIV. Segona època. Primer semestre 2012

C. Verdguer i Callís, 10. 08003-Barcelona.

Tel.: 93 319 55 50 Fax: 93 310 30 35

revista@lambdaweb.org www.lambdaweb.org

lambda

ALAN TURING.
DE L'ENIGMA A LA JUSTÍCIA
HISTÒRICA 5

< DOSSIER CENTRAL:
TRANS. A TRAVÉS DEL MIRALL 8

REPORTATGE BACHA BAZI:
HOMOEROTISME I PEDERÀSTIA
A L'ÀSIA CENTRAL 17

REFLEXIÓ
CIÈNCIA I TRANSFÒBIA 20

ENTREVISTA
#tabús@sexualitatadolescent
ENTREVISTA A ROSA SANCHÍS 24

PLOMES VEÏNES
DAVID VILASECA vs.
J.C. ACKERLEY 34

> SUMARI 1 - ASSOCIACIONS 2 - EDITORIAL 3 - CÒMIC Àxel 4 - TESTIMONIS
Laura Vilar 13 - Miquel Missé 14 - Tes 16 - EMPRESA Les persones transsexuals i el món
laboral 22 - REPORTATGE De les "zones de *cruising*" al "*cruising* global" 27 - MEMÒRIA
HISTÒRICA Els passos definitius cap a la igualtat (legal) 30 - ELS NOUS CATALANS
GAIS Alexey Kiselev 32 - LLIBRES Novetats literàries 36 - CINEMA SENSE CRISPETES
38 - TEATRE La intensa experiència del teatre 40 - BREUS 42 - PERSONATGE Dr.
Antoni Mirabet 45 - TV Sue Ellen, ets un pendó! 48 <

EDITORIAL

Transsexualitat: la lluita per la llibertat sexual

La revista Lambda aborda obertament el tema de la transsexualitat. I ho fa de forma ben visible, buscant la notabilitat a les seves pàgines, dedicant-hi la secció més important: el Dossier. Un fet del qual ens congratulem, al mateix temps que animem als lectors i lectores a entrar en el debat i a contribuir-hi amb aportacions i reflexions, que seran francament benvingudes.

Al Casal Lambda hem estat capdavanters en plantejaments, accions i reivindicacions del col·lectiu gai, lesbià i bisexual. Ara toca ser-ho amb la transsexualitat. Així, les instal·lacions del Casal acullen actualment, com ja ho havien fet fa uns quants anys, un grup de persones transsexuals, tot un petit pas cap al que ha de ser, si tots i totes així ho volem, una via de col·laboracions més estables i estratègiques.

I això per què? El Casal Lambda treballa per la igualtat d'homes i dones, gais, lesbianes, bisexuals, heterosexuales..., perquè la nostra responsabilitat diària ens mena cap a una societat més justa i lliure. I quina no ha de ser la nostra lluita si no la mateixa que la de les persones trans? No forma part la lluita trans també de la plena llibertat sexual?

És obvi, però, que els camins seguits fins ara han estat diferents, fins i tot divergents, i no cal amagar-ho. En alguns moments, han estat processos enfrontats, on la manca d'entesa ha sovintejat massa. El Dossier d'aquest número ho explica prou bé.

Entenem, per tant, que ha arribat l'hora que des del Casal fem atenció a les reivindicacions del col·lectiu trans i hi participem. Hem de deixar de banda certs apriorismes i prejudicis i alçar la senyera del diàleg, del parlar i, sobretot, de l'escolta.

Històricament, hem viscut instal·lats en malfiances mútues. D'una banda, la desconfiança de les persones transsexuals cap a les associacions homosexuals, quasi sempre formades per homes i l'homofòbia interna que moltes vegades desperta l'efeminament o la ploma entre els homes homosexuals. De l'altra, la desconfiança de les dones lesbianes i els grups feministes envers les persones que estereotipaven el rol femení i que el portaven al seu màxim exponent. Un altre element distorsionador ha estat el reconeixement de la transsexualitat com a patologia com a mesura de força per a reivindicar ajuts mèdics, endocrins psicològics, etc., en contra de l'associacionisme gai i lesbià per la no patologització de l'homosexualitat.

Les coses, però, han canviat i continuen evolucionant com tots i totes nosaltres, com la pròpia societat i com el propi col·lectiu. Estem en un moment en què s'està reivindicant que la transsexualitat deixi de ser considerada una patologia pel nou DSM (Manual diagnòstic i estadístic de trastorns mentals). Així mateix, es visualitzen noves formes d'identitats, anomenades genèricament transgènere, que qüestionen el model mèdic de la transsexualitat.

Les antigues escales de rols femenins i masculins han quedat obsoletes i, per posar un exemple que trenca estereotips, cada cop més hi ha persones trans que també són homosexuals i bisexuals.

El Casal Lambda està fent una clara aposta de futur i fins i tot ideològica acollint l'Espai Trans. Molts cops, hem estat capdavanters a l'hora d'estudiar i plantejar temes nous, en pro sempre de la llibertat sexual. Ens trobem en un moment en què **parlar d'identitat sexual és parlar de llibertat sexual**. Per això, hem d'anar més enllà de l'orientació sexual, qüestionant-ho tot. Hem de qüestionar aquesta sexualitat constituïda, que només ofereix dues alternatives possibles d'expressar-se. *

Lambda pertany a l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català

El Casal Lambda és una associació sense ànim de lucre, fundada l'any 1976, que treballa per la inclusió del fet homosexual en la nostra societat.

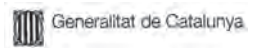
El Casal Lambda és membre del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya i del Consell de la Joventut de Barcelona.

El Casal Lambda és membre de la Federació Catalana d'ONG dels Drets Humans.

El Casal Lambda és una entitat amb conveni amb l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya.

* AXEL, 19 ANYS AMB LAMBDA !!! ♡

ALAN TURING.

DE L'ENIGMA A LA JUSTÍCIA HISTÒRICA

“Los méritos públicos son secretos. Los detalles personales son públicos.” Aquestes paraules del grup barceloní Hidrogenesse recullen perfectament l'essència de la contradicció en què es va convertir la vida d'Alan Turing (matemàtic anglès, pare de la informàtica moderna i inventor de la màquina que desxifrà els codis secrets dels nazis durant la II Guerra Mundial), de qui enguany se celebren els cent anys del seu naixement. Ha estat necessària aquesta excusa, el centenari, per a reivindicar plenament, gairebé seixanta anys després de la seva tràgica mort, el llegat d'un científic visionari clau a la història del segle XX.

La història de la vida d'Alan Turing no acaba el 1954, any en què, segons la versió oficial i més generalitzada, Turing va decidir suïcidar-se mossegant una poma emmetzinada amb cianur. Les relacions homosexuals no van ser despenalitzades a Gran Bretanya fins el 1967 i l'homofòbia imperant a les lleis i a la societat angleses van condemnar el matemàtic anglès no només en vida, sinó que tacaren la seva herència cien-

tífica durant anys. Després de la seva mort, les seves contribucions foren minimitzades, obviades o fins i tot atribuïdes a altres. Cap al final de la seva vida, Turing denunciava amb refinada mordacitat anglesa, en una carta a un amic, la perversa relació que temia entre els seus èxits professionals i la seva conducta privada:

“Turing creu que les màquines pensen
Turing s'allita amb homes
Per tant les màquines no pensen”

Portada de l'àlbum *Un dígit binario dudoso* del grup barceloní Hidrogenesse, format per Carlos Ballesteros i Genís Segarra, publicat aquest any 2012, Any Turing

No fou fins als anys vuitanta, gràcies a la publicació de la biografia que li dedicà Andrew Hodges el 1983, que es començà a reivindicar la rellevància de Turing com un dels científics més importants del segle XX. Aquest fou el primer pas. Ben entrat ja el segle XXI, es començà a explicar obertament i de forma oficial el conte complet: Turing era homosexual, realitat que ell mai no va negar, i per això fou detingut i jutjat sota l'empara legal de la mateixa llei que havia condemnat a presó Oscar Wilde cinquanta anys abans. Per atemptat contra la moral pública. El mateix Estat que havia utilitzat Turing en la lluita per abatre la *intelligentsia* militar nazi, que l'havia obligat a mantenir l'anonimat de la seva vital aportació a la victòria aliada a la II Guerra Mundial, que no havia pogut celebrar-lo obertament com a heroi nacional per l'estricta secret oficial, que li havia subvencionat els estudis i les estades a universitats americanes i que li havia finançat generosament els seus projectes científics per a construir les primeres computadores, aquest mateix Estat va condemnar durament Alan Turing el 1952 a una humiliant teràpia de castració química a base d'estrògens, després de deixar-lo escollir entre la presó o les hormones; una versió pèrfidament modernitzada de la condemna d'Oscar Wilde. Les injeccions d'estrògens van provocar dolorosos efectes físics i psicològics en Turing: el seu cos atlètic es va engreixar, li van començar a sortir pits, els seus genitals van començar a encongir, va perdre capacitat de concentració i es va enfonsar en una profunda depressió. La relació entre Turing i la resta del món mai no havia estat fàcil o, si més no, fluïda. Però el contradictori i gairebé esquizofrènic tracte que li mostrà un país que perseguia el seu propi heroi, el vigilava pels secrets que coneixia, li retirava el passaport, el condemnava per homosexual i alhora el lloava, fins i tot mediàticament, com a científic visionari, acabà per ensorrar una de les ments més brillants, originals i singulars del seu temps. Mal-

grat la seva mare i el cercle més proper s'esforçà a defensar l'accident com a causa de la seva mort (Turing era un científic despistat i descuidat, una combinació perillosa per a algú que experimentava constantment amb productes químics), el cert és que la seva governanta se'l trobà mort al llit al costat d'una poma mossegada. La investigació oficial concloué que la poma havia estat ruixada amb cianur i que es tractava d'un suïcidi. Com la resta de la seva vida, la seva mort encara avui està envoltada de misteri. Que aquest any 2012, l'Any Turing, es parli ja sense tabús ni reserves i es faci justícia al gran nombre de congressos, taules rodones, conferències, articles, reportatges, documentals i exposicions que estan tenint lloc sobre el científic anglès, no significa que la figura de Turing no segueixi plena d'enigmes. El seu cervell és el gran enigma.

Alan Turing desperta fascinació: la seva història combina ciència i literatura, entra en contacte amb la nostra necessitat racional d'entendre i el nostre desig tan poètic de somniar, d'imaginar. Per això un grup com Hidrogenesse, especialista en explicar històries mai convencionals, o almenys des d'un punt de vista gens convencional, s'ha embarcat en l'aventura (que començà com a encàrrec i ha acabat com a projecte propi) de compondre un disc sobre aquest personatge tan extraordinari i fins ara poc conegut. *Un dígit binario dudoso* és un endinsament en el món de Turing i la seva ment plena d'obsessions, de frustracions i d'un enginy excepcional a partir de música feta gairebé completament amb màquines. Les màquines que havia imaginat Turing.

Màquines que podrien pensar, que podrien emular la intel·ligència humana, que podrien escriure cartes d'amor (les canten Hidrogenesse a la cançó *Love Letters*), que podrien jugar a escacs, que podrien aprendre i que podrien competir amb un ésser humà si haguessin de passar un test per a diferenciar-los (l'anomenat Test de Turing). Les màquines es van convertir en quelcom més que simples projectes

o eines de treball per a Turing; les defensava convençut, potser de forma inconscient, que els recels que aquestes despertaven s'assimilaven al rebuig social que ell mateix patia. Eren el seu refugi, la seva projecció, el seu lloc *over the rainbow*. Una de les llegendes sobre Turing conta que una de les seves obstinacions era reproduir en una màquina el cervell del seu amic íntim de joventut, Christopher Morcom, mort de tuberculosi quan Turing tenia 18 anys. "Tinc la impressió que em tornaré a trobar amb Morcom en alguna altra banda i que hi haurà algun treball que puguem realitzar plegats", escriví Turing a la mare de Christopher. El que cobraria un sentit metafísic/religiós en qualsevol altra ment, en el cervell de Turing, regit per una aclaparadora lògica matemàtica, engegava els mecanismes per ressuscitar l'intel·lecte del seu idealitzat amor adolescent en forma d'alguna mena d'intel·ligència artificial.

I és que Alan Turing, que estudià Matemàtiques a Cambridge, no concebia aquesta ciència com a purament filosòfica, acadèmica, intel·lectual, sinó com l'eina essencial per comprendre el funcionament del món. La mare de Turing conservà un dibuix que féu ella mateixa de Turing en un partit d'hoquei: mentre els seus companys empaiten amb els seus pals la pilota, Turing es troba al marge del camp observant unes margarides, segurament cavil·lant per què i com creixen aquestes curioses flors. Turing tenia una intel·ligència pragmàtica. Era un matemàtic amb esperit d'enginyer: en ell es reconciliaven la lògica matemàtica amb el desig per fabricar coses. Aquest pragmatisme el conduí als seus indiscutibles èxits: Turing fou qui plantejà una màquina, la màquina universal de Turing, capaç de resoldre qualsevol logaritme matemàtic a partir d'unes instruccions expressades en codi binari (0 i 1), la base de qualsevol dispositiu informàtic d'avui dia; fou qui, durant la II Guerra Mundial i reclutat a Bletckley Park (una casa rural convertida en base per a les activitats de criptoanàlisi de l'exèrcit britànic), dissenyà la Bomba, la màquina que desxifrà els missatges secrets de la complexa màquina Enigma dels nazis; fou el primer a plantejar i difondre la idea de la intel·ligència artificial mentre treballava en la construcció de les primeres computadores a la Universitat de Manchester després de la guerra; i fins i tot fou decisiu en proposar l'aplicació de patrons matemàtics en els processos biològics dels éssers vius (morfogènesi).

Una ment com la de Turing difícilment podia encaixar amb el seu temps. Solitari, excèntric, obsessiu, incapaç per a les relacions socials ordinàries, però amb gran anhel d'amor i contacte, Turing era incapaç de mentir; el seus processos mentals eren d'una literalitat incontestable: veritable/fals eren per a ell conceptes matemàtics absoluts. I les matemàtiques eren la connexió de Turing amb el món real. La seva fidelitat a la veritat era pràcticament naïve. Si bé no fou mai tan ingenu com per no ser mínimament discret amb la seva orientació sexual, Turing fou detingut i jutjat després de denunciar ell mateix un robatori a casa seva perpetrat (presumptament) per un amant seu. En ser interrogat per la policia, no ho negà pas. Així s'iniciava el terrorífic desenllaç de la seva història.

Dibuix de Sara Turing, mare d'Alan, titulat "Veient créixer les margarides"

El romanticisme que l'havia impulsat en més d'una de les seves fites també impregnaria la fi de la seva vida. Es diu que el seu suïcidi fou un personal homenatge a la Blancaneus de Disney, estrenada el 1938, que havia impressionat profundament el matemàtic.

"Submergeix la poma en el beuratge
I deixa que la son de la mort la
impregni."

Aquests versos de la Malèfica Reina vagaven pel cap de Turing des que havia començat la seva fixació pel film. Suïcidi o accident, era la mort desitjada. No hi ha hagut, però, príncep que el despertés amb un petó d'amor. Ni tan sols el Parlament britànic li ha concedit l'indult pòstum que es sol·licità aquest any (l'Any Turing!) i, en estrictes termes legals, Turing continua essent un delinqüent. Tot i això, Gordon Brown, com a Primer Ministre, va demanar perdó el 2009 públicament per la pena infligida a Turing.

Minúcies legals a banda, aquest any ha estat el de la definitiva reconciliació i justícia històrica amb la memòria d'Alan Turing: el científic és finalment una figura popular de la societat britànica i la reivindicació del seu llegat ha estat un clam en els mitjans de comunicació i en la comunitat científica internacional. El matemàtic que va viure una vida de novel·la segueix generant fascinació arreu del món. Ciència i poesia, raó i fantasia, pragmatisme i imaginació. Aquesta combinació ingredients en la ment d'un geni devia ser el que captivà també Carlos i Genís d'Hidrogenesse per a dedicar-li allò de: "Hay un mystique determinado sobre él".

.....
Bibliografia de consulta:

- Hodges, Andrew; *Alan Turing: The Enigma*; Random House; London, 1992.
- Leavitt, David; *Alan Turing. El hombre que sabia demasiado*; Antoni Bosch editor; Barcelona, 2006.

TRANS: a través del mirall

*Oh, el meu jo...
Oh, vida de les preguntes que tornen.
De la inacabable desfilada dels
deslleials,
de les ciutats plenes de ximpls,
De mi mateix, que em retrec sempre
(doncs, qui és més ximple que jo, o
més deslleial?),
Dels ulls que en va destigen amb
ànsia la llum,
dels objectes menyspreables,
de la lluita sempre renovada,
Dels mals resultats de tot plegat,
de les multituds afanyoses i sòrdides
que m'envolten,
Dels anys buits i inútils dels altres,
jo entrellaçat amb ells,
La pregunta,
Oh, el meu jo...,
la trista pregunta que torna -
Què hi ha de bo en tot això?
Oh, el meu jo, la meva vida...?*

Resposta:

*Que tu ets aquí.
Que existeix la vida i la identitat.
Que continua el poderós drama,
i que tu hi pots contribuir amb un vers.*

Walt Whitman, 1819 - 1892

Transsexualitat és un constructe emmarcat en un context, inevitablement el contingut del qual és dotat socialment, cultural, històrica, política i econòmica. Concepte que, com la significació de la individualitat que el sosté, és construït en contínua interacció i influenciat pel seu medi (Bronfenbrenner, 1987).

És precís assenyalar que és conjunt del llatí “trans”, referit a “a través de”, i de “sexualitat”, en el sentit ampli que ens refereix a un terme de contingut pluridimensional que inclou no només una característica cromosòmica, sinó també la gonadal, hormonal, fenotípica (expressió dels gens segons un determinat ambient) i psicològica. Pel que fa a l'aspecte psicològic és necessari referir-se explícitament, però no en exclusiu, a la identificació de gènere i sexe – fenotípic.

Així, la transsexualitat es podria situar com aquell procés en el qual la identificació amb un gènere determinat dissenteix del seu sexe fenotípic, en contínua interacció amb el seu ambient.

Tractar de definir la transsexualitat és haver de tenir present la necessitat de dotar de contingut els conceptes d'identitat i de gènere.

Per una banda, en aquest instant, la RAE respecte “identitat” diu que aquesta té a veure amb una qualitat, un conjunt de trets propis d'un individu o col·lectiu que els caracteritza enfront dels altres. Fa referència a la consciència que una persona té de ser ella mateixa i diferent a les altres. D'altra banda, de “gènere” ens diu que té a veure amb el conjunt d'éssers que tenen un o diversos caràcters comuns i, en el sentit gramatical, amb el tret inherent de les veus que designen persones del sexe masculí o femení.

Per tant, una possible definició d'identitat de gènere és la que assevera que “es la percepció propia única y persistente de la individualidad femenina o masculina. La conducta o comportamiento de los individuos es diferente según el sexo. El rol sexual o rol de género es la conducta o expresión externa que el individuo muestra y que identifica ante la sociedad como mujer o hombre” (Gómez & Esteva de Antonio, 2006).

D'acord amb aquestes definicions i tenint present la dicotomia partidista en què es classifiquen els gèneres a Occident, l'home transsexual és la persona el sexe fenotípic de la qual és congènitament de dona i sent una persistent identitat de gènere masculina. La dona transsexual és, per tant, la persona el gènere fenotípic de la qual és en néixer d'home i sent una persistent identitat de gènere femenina. S'hauria de considerar, en aquest sentit, que una possible intervenció (estètica, hormonal, quirúrgica) amb la voluntat de fer desaparèixer o minvar el dissentiment existent entre el sexe biològic i la identitat de gènere no hauria de suscitar diferents graus de transsexualitat.

Feta una pinzellada sobre una de les formes en què es podria definir el concepte de transsexualitat, i sense entrar encara en com és viscuda en una determinada societat, ja sigui per qui és transsexual o per qui se sent d'una altra manera, convé assenyalar que el propòsit d'aquest article té a veure amb les següents qüestions:

a) exposar una breu introducció històrica i alguns aspectes legals que envolten la transsexualitat;

Tot i reconèixer la rellevància que varen tenir els successos que envolten l'esclat dels disturbis a Stonewall Inn el 28 de juny de 1969, els quals es tenen com a referència de la primera vegada que als EUA es lluità per part de la comunitat LGTB per derrocar un sistema legitimat pel govern que els perseguia, és important tenir present que anteriorment a aquesta data, a l'Europa del s. XIX alguns especialistes, principalment de l'àmbit psiquiàtric, es van interessar per aquells denominats trastorns d'identitat que afectaven la identitat de gènere. És en aquesta època quan, el 1886, a Alemanya, Richard von Krafft-Ebing introdueix el terme *gynandry* per, aproximadament quinze anys més tard, introduir el de *metamorphosis sexualis*.

El 1953 el terme *transsexualitat* va ser encunyat per Harry Benjamin, alhora que proposava un tractament hormonal per alleujar el patiment de les persones que tractava respecte la discordança que sentien per una identificació sexual que no corresponia al seu sexe fenotípic. Altres anteriors a H. Benjamin varen ser Henry Havelock Ellis i Magnus Hirschfeld el 1910, qui l'identificaren i el denominaren *transvestisme* inicialment per després parlar de *psychic transsexuality*.

Malgrat es reconeix com a primera pràctica d'èxit de reassignació sexual la de Copenhaguen el 1952 a Christine Jorgesen, jove d'origen danès i ex soldat de l'exèrcit dels EUA, realitzada per l'endocrinòleg Christian Hamburger, el psiquiatra George Stürup i els cirurgians Poul Fogh-Andersen i Erling Dahl-Iversen, abans ja se n'havien realitzat algunes, com la practicada per part de M. Hirschfeld a Einar Wegener el 1930.

La comunitat LGTB, a Espanya, ha estat seriosament perseguida i castigada per la *Ley de vagos y maleantes (1954)* i la *Ley de peligrosidad y rehabilitación social (1970)*. Les persones transgènere han estat tractades en termes de comunitat

homosexual i/o prostitució en l'aplicació d'aquestes lleis, que no feien referència explícita a transsexuals. A Espanya no es despenalitzava la cirurgia genital fins el 1983.

Cal esmentar que en els anys 70 aquesta evolució històrica es concreta en el síndrome de disfòria de gènere, posteriorment anomenat trastorn d'identitat de gènere. L'any 1980 la transsexualitat queda recollida a la tercera versió del *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-III)*, alhora que es retirava l'homosexualitat com a patologia.

En aquests anys també apareix un fort atac del moviment feminista cap a la transsexualitat basat en la creença que aquesta no feia res més que reforçar els estereotips de gènere en una societat que afavoria el naturalisme dominant.

Retornant a Espanya, no és fins la *Ley 3/2007, de 15 de marzo, reguladora de la rectificación registral de la mención al sexo de las personas* que es permet a les persones transsexuals legitimar un canvi de sexe en el Registre Civil, sempre, però, que reuneixin els requisits exigits: entre d'altres, que hi hagi diagnòstic de disfòria de gènere i la persona no presenti cap trastorn de personalitat que pugui influir en la dissonància que apareix entre el sexe morfològic i la identitat de gènere sentida. Això, però, pressuposa, la transsexualitat com a patologia, aspecte, el dels diferents dissentiments respecte a aquesta condició, que es tractarà en els següents punts.

A continuació s'assenyalen diversos principis i drets que acullen, promouen

i defensen els drets humans i sexuals de tothom, més enllà de les peculiaritats de la seva sexualitat. Malgrat tot, la transsexualitat, encara avui en dia, és perseguida i castigada en alguns indrets del món, ja sigui explícitament amb penes legals de diferents tipologies, ja sigui amb aquelles formes relatives a les diverses formes de discriminació social.

Per una banda, *La Declaració Universal dels Drets Humans (1946)* assenyalava a l'art. 2: "Tota persona té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció de sexe, idioma, (...)". També l'art. 5: "Ningú serà sotmès a tortures ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants". D'altra banda, *La Carta dels Drets Fundamentals de la UE (2000)* al Capítol III en matèria d'Igualtat, a l'art. 21, diu: "Es prohibeix tota discriminació, i en particular per raó de sexe (...)". La *Declaració de IPPF sobre Drets Sexuals (2008)* afirma en el Principi 1r: "La sexualitat és part integral de la personalitat de cada ésser humà. Per aquesta raó, s'ha de crear un ambient favorable en el que cada persona pugui gaudir dels seus drets com a part del procés de desenvolupament". I afegeix amb contundència a l'art. 1: "Dret a la igualtat i a una protecció legal igualitària i a viure lliure de tota forma de discriminació basada en el sexe, la sexualitat o el gènere".

b) intentar aclarir conceptes que sovint es confonen amb el de transsexualitat;

La *American Psychological Association (APA)* defineix l'orientació sexual "com a una atracció emocional, romàntica, sexual o afectiva perdurable cap als altres. Es distingeix fàcilment d'altres components de la sexualitat que inclouen el sexe biològic, la identitat sexual (en el sentit psicològic de ser home o dona) i el rol social del sexe (les normes culturals de conducta femenina i masculina)".

La diferència entre la transsexualitat o altres gèneres no normatius té a veure amb que el pes recau en la identitat de gènere de la persona. En l'orientació sexual, aquest recau en el seu sentir de l'atracció cap a l'altre. Així, tota persona, amb indiferència de la seva identitat de gènere, pot sentir-se en alguna de les diverses orientacions sexuals. L'APA afegeix sobre l'orientació sexual que aquesta "existeix al llarg del continu que va des de l'heterosexualitat exclusiva a l'homosexualitat exclusiva i inclou diverses formes de bisexualitat".

Al llarg del temps també s'ha confós la transsexualitat amb el desig d'utilitzar objectes i peces de roba assignades socialment al del gènere oposat, vivència denominada transvestisme. Així, a diferència de la persona transvestida, que gaudeix vestint-se d'acord al que s'estableix socialment per a l'altre gènere, la persona transsexual sent que és d'aquell altre gènere i, per

això algunes persones transsexuals utilitzen roba del gènere amb el que se senten identificades. Cap estudi ha pogut demostrar que un desig de transvestisme sigui causa d'una determinada orientació sexual.

Diferent també és la intersexualitat de la transsexualitat. La primera es dona quan un individu presenta uns genitals de forma ambigua per l'existència d'una contradicció d'un o més dels criteris morfològics que defineixen el sexe. El fet congènit de l'estadi intersexual s'emmarca dins d'una sexualitat, formada entre d'altres amb una determinada orientació i identitat sexual. La transsexualitat no esdevé necessàriament fruit d'una assignació sexual determinada arrel d'una intervenció quirúrgica en un nonat intersexual.

Tampoc s'hauria de confondre la transsexualitat amb altres formes d'identitats transgènere o no normatives com ara l'androgínia psicològica, les *drag queens* o *drag kings*, la cultura queer, el tercer gènere o l'agènere, entre d'altres. Totes comparteixen que l'expressió del seu gènere no és l'esperada per la societat convencional, aspecte que no la fa ni menys ni més legítima.

c) emmarcar com s'està tractant a nivell mèdic la transsexualitat i reflectir sense ànim de concloure i de manera succinta el moviment actual de despatologització;

Les connotacions de patologia que rep la transsexualitat en la societat espanyola avui en dia són evidents en la mesura que queda recollida com a diagnòstic en el DSM-IV i en el fet que per fer efectiu un canvi de sexe legal són necessaris almenys el diagnòstic d'un professional de la salut mental i dos anys de tractament mèdic.

A l'actualitat hi ha col·lectius organitzats en pro de despatologitzar la transsexualitat i defensar el dret d'autodeterminació sobre la pròpia vida. En paraules de M. Missé (2010), sociòleg i activista trans: "Lo que es autoritario es obligar a las personas que viven identidades de género no normativas (ya sean transsexuales, transgénero, travestis o como decidan llamarse) a pasar por terapias psiquiátricas, a pasar por terapias reparativas, a realizar el "test de la vida real", a tener que contestar cuestionarios sexistas y tener que adoptar un rol de género estereotípico para conseguir un certificado de trastorno de identidad de género sin el cual no puede desarrollarse social, emocional y físicamente. (...) Este diagnóstico no puede estar vinculado, en ningún caso, a nuestros derechos y al libre acceso a los tratamientos que precisemos".

Es planteja que l'acompanyament s'hauria de tenir en compte tal com el que es presta per a desenvolupar un part saludable, sense considerar-ho com una malaltia. "Defender la despatologización es defender que nuestras identidades forman parte de la diversidad y que tenemos derecho a modificar nuestro cuerpo cuando así lo decidamos" (Missé, 2010).

Imaginar l'efectivitat de la despatologització no és una realitat benvinguda per diversos sectors de la població; entre d'altres, pels posicionaments més conservadors que pertanyen a diferents *lobbies*. Dins de la comunitat transsexual també hi ha qui

Christine Jorgensen és sovint reconeguda com la primera persona que es va sotmetre a una operació de reassignació sexual, tot i no ser realment la primera

discrepa amb aquest moviment bé per les pors sentides a que això generés una desatenció dels poders públics i professionals de la salut en la vetlla pel benestar de les persones transsexuals sigui quina sigui la seva decisió respecte la manera de viure-la, bé perquè la transfòbia interioritzada fa que aquesta sigui viscuda com a una malaltia.

Quant a les possibles intervencions mèdiques que es practiquen a fi i efecte de modificar el cos per intentar harmonitzar-lo amb la pròpia identitat de gènere, cal assenyalar els tractaments hormonal substitutius (THS) i les possibles cirurgies de reassignació de sexe (CRS). Entre aquestes darreres, i sense entrar en el detall, existeixen les relatives a la modificació dels òrgans genitals (del fal·lus, de la vagina, del clitoris) o de caràcters sexuals no genitals (cirurgia facial i la *mastectomia*).

A Espanya el cost d'una CRS per a la persona transsexual varia segons la comunitat autònoma. Algunes CC.AA. sufraguen el cost (Extremadura, Andalusia, Madrid, Aragó i Catalunya). Algunes intervencions no queden ni tan sols cobertes per mútues privades. Les CRS plenament costejades privadament són sovint per a les persones transsexuals que sí desitgen produir aquest canvi, inassumible econòmicament (per exemple, un canvi en el fal·lus a nivell privat pot arribar a costar més de 30.000 € a Espanya). Hi ha qui marxa a l'estranger, a països on es permet, com ara Tailàndia, i el cost es redueix gairebé a la meitat. Els riscos de la pròpia intervenció quirúrgica i les garanties que pot oferir el context on es realitza són factors que s'haurien de tenir en compte.

Existeix una lluita activa per tal que en el proper DSM, versió V, que s'espera que sigui publicat el 2013, la transsexualitat desaparegui com a patologia.

No he nascut per a un sol racó. La meua pàtria és tot el món.

El destí dels savis (...) és la lluita; si són derivats, han de continuar el combat encara que sigui de genolls.

No ens atrevim a moltes coses perquè són difícils, però són difícils perquè no ens atrevim a fer-les.

(Sèneca, 4 a. C. - 65 d. C)

d) mostrar alguns reptes i visió de futur;

Com succeeix amb altres fets socials tals com el maltractament cap a les dones o als infants, amb les penes que encara avui en dia han de patir persones homosexuals la fita més important és la tolerància zero cap a qualsevol discriminació per raó de sexe i gènere, com la que pateixen les persones transsexuals que veuen vulnerats els seus drets dia rere dia.

Qüestions concretes i més visibles tenen a veure, per exemple, en si s'aconsegueix que desaparegui la transsexualitat com a patologia del DSM. Un altre punt té a veure amb el que es planteja al *Llibre Blanc europeu sobre Polítiques locals d'igualtat per raó d'orientació sexual i identitat de gènere*, en el qual es concreta: "A més a més de la discriminació mèdica i legal, un altre obstacle important amb què es troben les persones trans, especialment les dones, és l'accés a l'habitatge i al món laboral, o bé perquè són visiblement trans o bé perquè no han pogut modificar la seva documentació. (...) Facilitar l'accés (...) per a que no es vegin obligades a dedicar-se al treball sexual." (Coll-Planas, 2011; pàg. 50)

La campanya internacional STP (*Stop Trans Pathologizaci6n*) 2012 celebra cada octubre el Dia Internacional per la Despatologització Trans, que es porta a terme en ciutats d'arreu del món. Així mateix, el 17 de maig és el Dia Internacional contra l'Homofòbia i la Transfòbia, que impulsa la lluita contra la discriminació i la violència per raons d'orientació i identitat sexual.

La necessitat d'un canvi humà profund no només és una demanda ètica o religiosa, ni sols una demanda psicològica que imposi la natura patògena del nostre caràcter social actual, sinó que també és una condició per a la supervivència de l'espècie humana. Viure correctament ja no és només una demanda ètica o religiosa. Per primera vegada a la història, la supervivència física de l'espècie humana depèn d'un canvi radical del cor humà.

Eric Fromm, *Tenir o ésser*

-
- Brofenbrenner, Uri (2002); *La ecología del desarrollo humano*; Editorial Paidós.
 - Gómez & Esteve de Antonio (2006); *Ser transsexual*; Editorial Glosa.
 - Missé, M & Coll-Planas, G. (ed.) (2010). *El género desordenado*; ed. Egalés.
 - Coll-Planas, G. (coord.) (2011). *Contra la Homofobia. Políticas locales de igualdad por razón de orientación sexual y de identidad de género. Libro blanco europeo*; Ajuntament de Barcelona, Direcció de Drets Civils (ed.).

LAURA VILAR

TOTA UNA SENYORA

Tan sols fa 3 anys que tinc el nom de dona al DNI i que em van canviar la partida de naixement. Però jo sempre m'he sentit la Laura. Tota la vida. De petit, alguna senyora del carrer em preguntava: "Com et dius, maco?". I jo li deïa "Laura". I quan em deïa "No, tu et dius Enric", m'enfadava molt amb ella. A l'escola, tots els nens estaven enamorats de mi. Era un nen molt guapo jo. Però sabia, des que era molt jove, que arribaria un moment en què em vestiria de dona. I aquest moment va ser als 17 anys. Jo ja feïa un temps que havia començat a hormonar-me, de forma clandestina. Vaig arribar vestida de dona a casa i la meva mare li va dir al meu pare: "Nino, la nena ja va vestida de dona". I ell va dir: "Mentre es comporti i no hi hagi escàndols...". Ell mai no em va arribar a dir Laura, em deïa "Petita", però em va respectar sempre tot i que li costava entendre-ho. En sortir al carrer vestida de dona, la gent del barri va dir als meus pares que ja era hora.

Poc després, però, em van avisar per anar a fer el servei militar; em va tocar Cartagena. En veurém amb tots els

homes a la caserna militar, rapat i confós per homosexual, em vaig tallar literalment les venes. El meu cas va sortir als diaris i tot, al Tele/eXpres. La meva mare va remoure cel i terra per evitar-me de fer la mili. Encara que semblava sorprenent per l'època (ara tinc 58 anys), durant els 15 dies que vaig passar a la caserna i a l'hospital tothom es va portar molt bé amb mi, cap menyspreu, cap burla, i finalment em van concedir una pròrroga fins als 37 anys. Però quan m'hi vaig presentar als 37 anys, jo ja era tota una dona. Als 18 anys, vaig començar a treballar al pub París, a la plaça Molina, com a encarregada. Quan es van vendre el local, vaig haver de treballar en altres clubs, cabarets, ja que la meva família era pobra i el meu pare estava malalt. Era l'única opció que tenia. De vegades, responia algun anunci de "Se necessita dependentia", però, quan em demanaven el DNI, s'acabava la cosa, ja ni l'ensenyava per vergonya. Però mai no he caigut en vulgaritats i sempre m'he fet respectar. Mai a la vida no m'han posat un dit a sobre que jo no volgués. De vegades penso que he

estat massa autèntica, sempre he transmès una gran fortalesa. Vaig néixer un home i no havia d'haver estat un home, ja que he estat sempre preparada per a ser la senyora Laura. No he hagut de canviar ni d'aparentar per a ser la Laura, sempre ho he estat: no sóc postissa. No estic operada i de jove era molt maca i femenina. De vegades, les meves amigues s'enfadaven perquè jo tenia cintura i caderes i una cabellera... Un do que he tingut. El ser senyora no té res a veure amb estar o no operada. Es tracta de l'actitud de la persona: és quelcom innat.

Als 39 anys, vaig haver de deixar de treballar per dedicar-me exclusivament a cuidar la meva àvia, que estava cegueta. I, en aquests darrers vuit anys, he estat fent-me càrrec de la mare, que ha anat perdent facultats lentament fins que, ara fa un mes, se'n va anar. Darrerament, ella es va convertir en la filla i jo en la mare. Tota la vida sempre juntes, la mare i jo. Ara estic sola, el meu futur és absolutament incert. I, per a les institucions, el meu treball de cuidadora no ha cotitzat.

Testimoni

Fotografia: Joan Sebastià

MIQUEL MISSÉ, SOCIÒLEG I ACTIVISTA TRANS.

Quins reptes consideres que s'han d'afrontar encara socialment per a poder viure en igualtat d'oportunitats?

Encara queda molta feina per fer, començant per la manca d'informació que tenim les pròpies persones trans i el nostre entorn. Després cal treballar per millorar l'accés al sistema de salut, a l'educació, al món laboral, a la cultura, als espais d'oci, etc. Tot i que en principi l'accés a tots aquests espais és possible per a les persones trans, la realitat és que la discriminació causada per la transfòbia genera tota una sèrie d'obstacles invisibles de vegades molt difícils de superar. Però, més enllà d'això, crec que cal anar a l'arrel del problema i transformar el nostre sistema sexista. Cal treballar i molt contra els estereotips de gènere.

Situat que sóc adolescent trans. Quin consell em donaries?

Uf! Crec que el primer que faria és anar a parlar amb el teu entorn per donar-los eines per acompanyar-te. Els adolescents LGTB necessiten tot el recolzament per fer front a la violència social que sovint els envolta. I el recolzament no vol dir res més que està allà per quan ens necessiten, amb capacitat per escoltar sense jutjar i deixar que el o la jove es busqui, s'interrogui i creixi.

Consideres que per algú que et segueixi la pista (hagi llegit escrits, anat a conferències...) pots esdevenir un referent?

Considero que qualsevol persona pot ser el referent d'una altra en un moment determinat de la seva trajectòria vital. En el nostre context hi ha poques persones trans visibles (que escriguin, parlin a conferències o apareguin als mitjans de comunicació) i això de vegades genera que les persones trans s'identifiquin amb els pocs referents que hi ha. Més que convertir-se en un referent penso que el que passa és que quan un explica qui és i com se sent públicament el que fa és establir una identitat possible en l'imaginari dels altres. Jo mateix sóc com sóc perquè he conegut gent que m'ha mostrat que es podia ser, que es podia habitar el món d'altres maneres. I, en aquesta línia, he de dir que ens falten moltes més persones trans

visibles per seguir alimentant aquest imaginari que, de moment, segueix sent molt pobre.

He vist la teva participació en la STP-2012. Com la defineixes i quin és el propòsit que es pretén aconseguir?

La campanya *Stop Trans Pathologization* neix d'un projecte d'activisme local, precisament a la ciutat de Barcelona, on l'any 2006 un grup d'activistes trans ens plantegem trencar el silenci relacionat amb les teràpies psiquiàtriques que hem de seguir per accedir a les modificacions corporals i al canvi de nom en la documentació oficial. El projecte creix i s'estén arreu del món fins a arribar a consolidar-se com una de les campanyes mundials més importants del moviment trans. Un treball de formigues que ha involucrat a centenars d'activistes dels cinc continents als quals mai podrem agrair prou la seva implicació en aquest projecte. S'ha fet molta feina. Ara les organitzacions mèdiques es plantegen quin sentit té considerar la transsexualitat com un trastorn. Un fet que fa pocs anys era impensable. En el marc d'aquesta cam-

«La discriminació causada per la transfòbia genera tota una sèrie d'obstacles invisibles de vegades molt difícils de superar»

panya, aquest mes d'octubre hem portat a terme les activitats de Cultura Trans, una aposta per a promoure altres discursos sobre la qüestió trans.

Com seran les coses d'aquí a 10 anys respecte a com es viu ara la transsexualitat?

Tal i com evolucionen les coses, és bastant difícil de predir. En els darrers anys, l'activisme trans, però també les noves tecnologies, les xarxes socials i els mitjans de comunicació, han començat a fer circular informació sobre temes trans, cada vegada més extensa i diversa. I, tot i que segueix sent insuficient i no és de qualitat, com a mínim es comença a visibilitzar aquesta vivència. Ara, si m'he de mullar, voldria pensar que d'aquí a 10 anys a Espanya es podrà modificar el nom al carnet d'identitat sense presentar cap informe mèdic. Que les persones que llavors comencin les seves transicions tindran informació de major qualitat. Que hi haurà més entitats, espais de trobada, llibres, pel·lícules, documentals, referents positius, que els animaran a veure que ser trans és senzillament una altra manera de viure la identitat de gènere. Que ja no es condemna a l'exclusió social les persones trans que vénen d'altres contextos a viure aquí per a començar de nou. I que hem arribat a temps d'acompanyar les persones trans d'edat avançada a envellir dignament i haurem teixit xarxes de suport per a que no morin soles. Però sobretot, voldria pensar que seguirem tenint energia per continuar treballant en noves iniciatives pels que venen després. Com veus, tinc força esperança en que tot el que fem ara tingui un impacte a llarg termini.

Quins altres temes et motiven?

El que més m'interessa actualment és com generar nous referents sobre la qüestió trans i ampliar l'imaginari social sobre aquest tema. Justament acabo de publicar un petit llibre sobre aquest tema anomenat *Transsexualitats. Altres mirades possibles* a la col·lecció Textos del Cuerpo de l'Editorial UOC. Un altre granet de sorra que es suma a tota la feina que es fa per tal de visibilitzar la realitat trans.

AMPGIL

Associació de pares i mares de gais i lesbianes
Verdaguer i Callis, 10 - 08003 - Barcelona

què fem?

acollim, escoltem

compartim...

ajudem a no silenciar els sentiments

DELEGACIONS

Barcelona
dimecres, de 18 a 20h
Verdaguer i Callis, 10
Tel.: 93 319 55 50 - 656 433 624

Vilanova i la Geltrú
dilluns, de 18 a 21h
Turbina, 19
Centre Cívic la Collada
Tel.: 678 042 481

Vilafranca del Penedès
de dilluns a dimecres, de 22 a 23h
Tel.: 93 890 38 53

Girona
dilluns, de 21 a 22h
Tel.: 626 823 298

València
dilluns i dimecres, de 15 a 17h
Tel.: 619 289 180

Saragossa
dilluns, de 16 a 18h
tel.: 976 552 710
dimarts, de 18 a 20h
tel.: 976 073 809
dimecres, de 17 a 18h
tel.: 976 597 849 - 653 501 054
diumenge, de 15 a 17h
tel.: 976 359 510

Madrid
el 1r i el 3r dilluns de cada mes
de 18.30 a 19.30h
Tel.: 91 446 63 94

Logronyo
el 1r i el 3r dijous de cada mes
de 20 a 21h
Tel.: 941 204 370

Las mejores saunas del ambiente Sauna's with an open atmosphere

SAUNA CONDAL <small>OPEN 24h. / 365 days</small>	BARCELONA ESPOLSASACS 1	T. 93 317 68 17
SAUNA CORINTO <small>OPEN 24h. festivos / Holidays</small>	BARCELONA PELAI 62	T. 93 318 79 88
SAUNA CASANOVA <small>OPEN 24h. / 365 days</small>	BARCELONA CASANOVA 57	T. 93 323 78 60
SAUNA THERMAS <small>OPEN 24h. / 365 days</small>	BARCELONA DIPUTACIÓ 46	T. 93 325 93 46
SAUNA BARCELONA <small>Cerrada por reformas / Closed</small>	BARCELONA TUSSET 1	T. 93 200 77 16

 Y brónzate a gusto / Tan yourself at ease
 Realizado por profesionales diplomados / Done by qualified professionals
 Grupo Pases en Facebook

WWW.PASES.COM

Fotografia: Joan Sebastià

TES

Em dic Teseo. Tinc 30 anys i sóc un noi com qualsevol altre. Bé, potser com qualsevol altre, tampoc (però, qui dimonis ho és?). Sóc baixet, una mica fatxenda i m'agraden coses que, posades totes juntes, en principi sembla que no encaixen, però que per a mi, plegades, rutllen. M'agraden la música, la literatura, el cinema, la boxa, les arts marcials, l'esport en general, les noies, el menjar, els gats i fer sempre que pugui el que em doni la gana. Havent dit tot això, us confessaré que hi ha una altra particularitat meva que, a ulls de la majoria de gent, sovint resulta més "exòtica" que la resta: sóc un home transsexual. Això, per a mi, vol dir bàsicament que sóc un noi que va néixer amb uns trets físics que es corresponien als del sexe contrari. També, que he passat i estic passant per certs processos per tal d'assolir l'aspecte i les qualitats físiques que considero que em pertocuen. Vaig iniciar el meu procés de transició física als 27 anys, tot i que ja feia en feia un grapat que m'identificava en masculí. Sé el que estareu pensant. Quelcom com ara "i per què aquest gamarús no va començar la transició abans si tan clar ho tenia"? Bé, aquesta és una llarga i força avorrida història que va d'una infantesa difícil, una educació rigorosa, una adolescència conflictiva... i demés relats per a no dormir que ja us explicaré en una altra ocasió. Al que anàvem. Escric això quan tot just acabo de lliurar la documentació per tal de poder realitzar el canvi de nom i menció de sexe tant al registre civil com al meu Document Nacional d'identitat. No us mentiré. Ara mateix friso per que arribi el dia en que rebi una carta dient-me que ja puc anar a recollir la meva partida de naixement on posarà que em dic "Teseo" i que el meu sexe es masculí. Crec que potser aquest serà el dia més feliç de la meva vida. Si ho penso bé, aquesta paraula, "felicitat", a mi sempre m'ha semblat molt estranya i aliena. No sé pas si això canviarà amb el temps, o si el procés físic pel qual estic passant tindrà quelcom a veure-hi... Això s'haurà de veure amb el temps. Però no ens desviem. De moment, potser que m'ho prengui amb calma. Encara em tocarà esperar un parell de mesos per tal de ser "oficialment" jo. Per si no ho sabeu, actualment, la llei marca que, per tal de poder ser reconeguts oficialment com el que són (homes i dones), les i els transsexuals han d'haver estat diagnosticats de TIG (Trastorn d'Identitat de Gènere) per part d'especialistes en salut mental (psiquiatres i/o psicòlegs) i seguit un tractament mèdic continuat durant, al menys, dos anys. Quan vosaltres llegiu això, tot just s'hauran complert dos anys des que estic rebent tractament hormonal substitutori amb testosterona. També farà set mesos des de la meva última intervenció quirúrgica

(i ja en van unes quantes) i, segurament (espero), farà ben poc que hauré celebrat el meu trentè aniversari. Ara és, per tant, un bon moment per mirar enrere i pensar en tot el que ha succeït durant aquest últims 24 mesos. Semblen ben pocs, veritat? Doncs quan em veig al mirall em sembla que hagi passat una eternitat. Tant, que la persona que hi veia reflectida fa un temps em pareix ara completament aliena. Pel camí hi ha hagut de tot: moltes anècdotes a llocs com ara vestuaris, aeroports, despatxos, llits... He perdut cabell, pors, danys i algunes persones, i he guanyat confiança, serenitat, algun xic de saviesa i algunes altres persones. Quan veig els que ara comencen el procés, sempre penso que no sé si ara seria capaç de suportar-ho si un dia m'aixequés i fos com abans. Això em fa adonar-me de com podem arribar a ser de fortes les persones quan no tenim cap altre més remei que ser-ho. En tot cas, quan aquestes coses em venen a la ment també recordo que he estat capaç d'arribar fins aquí, i llavors me n'adono que tota la meva vida fins ara i tot el que ha comportat el procés ha valgut la pena i ha tingut sentit. Absolutament tot. L'única cosa que canviaria de tot el meravellós merder que ha estat la meva vida fins ara és una sola: haver-me atrevit abans a ser jo mateix.

BACHA BAZI: HOMOEROTISME I PEDERÀSTIA A L'ÀSIA CENTRAL

L'abril de 2010 en Jamie Doran –director independent de documentals i antic productor de la BBC- va presentar un dels seus últims i sempre controvertits documentals: The Dancing Boys of Afghanistan (en català “Els nois ballarins d’Afganistan”) en el qual denunciava la pràctica estesa i sistemàtica d’abús sexual infantil en aquest país. Al documental el periodista afganès Najibullah Quraishi va viatjar d’incògnit pel país mostrant com l’antiga tradició anomenada Bacha Bazi (literalment “joc amb nens”) està ressorgint des de la invasió nord-americana i el derrocament del règim talibà.

Aquesta tradició de joves ballarins encobreix avui en dia la compra i venda de nens de fins onze anys com a esclaus per ballar disfressats de dones per a grups d’homes rics i poderosos. Segons la investigació de Quraishi, aquests nens reclutats de famílies pobres són abusats sexualment de forma sistemàtica i amb total impunitat.

El documental (que també es va poder veure a Televisió Espanyola) va despertar molta controvèrsia, ja que denuncia

no només un tema seriós i preocupant com l'abús infantil i el tràfic de persones, sinó també perquè mostra com després de més de deu anys des de la invasió encara persisteix la violació impune dels drets humans bàsics en aquests països. No obstant això, el fenomen dels “nois ballarins” ha estat una realitat d'aquesta regió durant segles i forma part de la rica tradició homoeròtica d'Àsia Central, la qual ha estat utilitzada des de l'època de les croades per acusar el món islàmic de bàrbar, incivilitzat i moralment inferior.

És clar que la realitat d'Afganistan i –en general- d'Àsia Central és molt complexa com per reduir-la a una sola frase o etiqueta. A l'herència de l'antic imperi persa hem d'afegir la revolució que va significar l'expansió islàmica, la colonització per part de les potències europees al segle XVIII, la invasió soviètica al segle XX, el radicalisme islàmic del règim talibà i la posterior invasió nord-americana. La història de l'homosexualitat en aquesta regió, doncs, és molt més rica del que podem imaginar.

L'homosexualitat a l'Àsia antiga i medieval

Hi ha nombrosos documents i registres que detallen com certes pràctiques homosexuals eren assimilades com a “naturals” o socialment acceptades a diferents regions d'Àsia en l'antiguitat. A l'antic Orient Mitjà les pràctiques homosexuals han estat públiques i esteses en diverses cultures. A l'antiga Pèrsia tant les pràctiques homosexuals com les expressions homoeròtiques eren tolerades en espais públics com monestirs, seminaris, tavernes, sales de banys públics i cafès. Inclús en l'era Safavida –segles XVI a XVII- els prostíbuls masculins anomenats *amrad khane* eren reconeguts legalment i pagaven impostos.

Un dels poetes clàssics més coneguts de la poesia persa en llengua àrab, Abu-Nuwàs (segle VIII), va dedicar moltes de les seves obres sobre temes amorosos als seus amants barons, i va dedicar molts poemes a ironitzar sobre la passivitat masculina –un dels seus temes preferits juntament amb els plaers de la vida urbana i la

masturbació. Altres poetes perses com per exemple els poetes Attar, Rumi y Sa'adi del segle XII, o Hafez durant el segle XIV, també van fer poesia amb clares al·lusions homoeròtiques. Diferents poetes àrabs i perses pertanyents a la tradició literària sufí van escriure odes dedicades a “bells joves cristians” que –segons aquests textos- els servien vi en les tavernes i després a les nits compartien els seus llits. També a la tradició poètica turca i persa trobem referències a pràctiques homosexuals, sobretot entre un home adult representant el rol sexual actiu i homes joves com a participants passius. Per a aquests autors la idea d'amor ideal era el d'un home jove.

Altres registres interessants són els relats dels viatgers occidentals, on es descriuen pràctiques homosexuals obertament acceptades. Tomas Herbert, secretari de l'ambaixador anglès a Pèrsia el 1627 va relatar haver vist “nois gànimes vestits amb armilles d'or, rics turbants i sandàlies, amb el pèl arrissat penjant sobre les seves espatlles, amb mirades seductores i galtes vermelles”. Un altre viatger del segle XVII, en John Chardin, va reportar haver trobat nombroses cases de prostitució masculina “però cap de femenina”.

La tradició dels *bacchá*

El vocable prové probablement del persa i vol dir literalment “noi, home jove”. Es tracta d'una antiga tradició centro-asiàtica segons la qual adolescents d'entre dotze i setze anys executaven cants i danses eròtics utilitzant vestits acolorits i maquillatge per entretenir grups d'homes. Aquests nois eren apreciats per la seva bellesa andrògina, però també eren fets servir com a prostituts.

Normalment eren reclutats a les classes baixes, ja que es tractava d'una professió tan admirada com rebutjada per la societat. A l'Iran, per exemple, es reclutaven principalment joves armenis cristians i jueus, mentre que a l'Àsia Central i Afganistan ho practicaven tant musulmans com jueus.

Els *bacchá* eren entrenats des de petits,

“ Es tracta d’una antiga tradició centro-asiàtica segons la qual adolescents d’entre dotze i setze anys executaven cants i danses eròtics utilitzant vestits acolorits i maquillatge per entretenir grups d’homes.”

i es mantenien a la professió fins quan començaven a tenir barba. Després alguns d’ells eren convertits per part dels seus amos a la professió de mercaders, però la gran majoria eren abandonats a la seva pròpia sort.

Durant la fase de conquesta d’Àsia Central els exploradors russos van documentar extensament aquesta activitat, la qual va ser reprimida durant algun temps per part de les autoritats tsaristes. L’activitat va ressorgir, no obstant, a principis del segle XX i els *bacchà* van passar a entretenir els nous conquistadors russos. Finalment va ser prohibida acabada la Primera Guerra Mundial principalment per la primacia de la nova moral victoriana (tant per part dels conquistadors russos, britànics i francesos com per les noves elits colonials que van adoptar aquests valors).

Nombrosos altres viatgers van reportar

aquest fenomen durant el seu pas per Àsia Central. Eugene Schuyler, explorador americà que va visitar el Turquestan entre 1872 i 1873, va relatar aquesta tradició amb detall. El seus llibres de viatges relaten com nois i joves formats especialment per a la dansa reemplaçaven les tradicionals ballarines d’altres països islàmics i, tot i que aquests balls no els va considerar “indecents”, sí que els va catalogar com de “molt lascius”. Segons Schuyler, es tractava d’una institució reconeguda extensament a la regió i que funcionava amb el beneplàcit de les autoritats, amb algunes breus interrupcions com quan una epidèmia de còlera a Tashkent el 1872 va influir els mullahs a declarar que aquests balls eren contraris als preceptes de l’Alcorà.

“Aquests bacchà són tan admirats com els grans cantants i artistes entre nosaltres. Cada moviment que fan és seguit i aplaudit, i mai he vist que un artista exciti tal interès entre el seu públic, perquè tota la multitud sembla devorar-los amb els ulls, mentre les seves mans marquen el compàs amb cada pas ... Fins i tot quan un bacchà passa a través del basar tots els que el coneixen es lleven per saludar-lo amb la mà posada sobre el cor i cridant ‘Kulluk!’ ... i si el bacchà decideix aturar-se i descansar en qualsevol botiga, és considerat un gran honor” (Fragment de Turquestan, llibre de viatges d’Eugene Schuyler, 1876)

El comte rus Konstantin Konstantinovich Pahlen va visitar la regió entre 1908 i 1909 i també es va interessar pels *bacchà*. Als seus relats els va descriure amb detall:

“Els balls consisteixen en contorsions sensuals del cos i passos rítmics, amb les mans i braços llevats en moviments tremolosos. Amb el transcurs del ball el número de ballarins va augmentar, el cercle d’espectadors també va augmentar, la música estrident i virolada, i els ulls dels espectadors brillaven amb admiració, mentre els bacchà entonaven una melodia penetrant al compàs del ritme creixent de la música. L’Hereu va explicar que estaven cantant sobre l’amor i bellesa de les dones. Cada vegada més ràpid es movien els ballarins fins que queien finalment al sòl, aparentment esgotats i encantats d’amor” (del llibre Missió a Turquestan, memòries del comte Pahlen, publicat el 1908)

Tradició, islam, homosexualitat i pederàstia

Quasi tots els afgans saben que els comandants, els oficials d’alt rang i els seus amics formen part d’aquestes pràctiques d’abús de menors. Es tracta d’una expressió més de la cultura d’impunitat i la falta de garanties legals contra la violació de drets humans. La gent és plenament conscient d’aquests abusos, però s’enfronta cada dia a nombroses situacions d’injustícia en un país encara envoltat en un gran conflicte intern.

Gràcies al documental de Doran i al treball d’organitzacions com la Comissió Afgana Independent de Drets Humans s’estan prenent mesures oficials per començar a controlar aquesta situació d’abús i explotació sexual de menors. Però es tracta realment d’una situació molt complexa i paradoxal, ja que estem parlant de societats que persegueixen fins amb la pena de mort les pràctiques homosexuals, però que al mateix temps no condemnen l’abús i submissió dels *bacchà*.

A Occident també som hereus d’una tradició homoeròtica d’exaltació de la bellesa i la joventut masculines, però no per això justifiquem la pederàstia. No hi ha dubtes, doncs, que el fenomen del *Bacha Bazi* és també una conseqüència de la impossibilitat en aquestes societats de viure la sexualitat de forma plena i -particularment- l’homosexualitat de forma normalitzada. La història determinarà si la imposició per força d’una democràcia de caire occidental en aquestes societats centro-asiàtiques podrà aportar pau i justícia en aquesta i altres situacions d’abús i violació de drets.

CIÈNCIA I TRANSFÒBIA

Existeix un aforisme anglès que estableix: “Opinion is cheap, facts are expensive” (l’opinió és barata i els fets són cars). Fa referència a la facilitat amb què qualsevol persona es crea una opinió pròpia sobre un tema o situació, mentre que la recerca d’informació que contrasti aquesta opinió amb fets reals implica un esforç molt més gran per part dels qui professen tal opinió.

I les opinions són fàcils perquè tots podem donar la nostra sense comptar amb una base que la sustenti, recolzats en una suposada llibertat i sense adonar-nos que la majoria de vegades aquestes opinions estan mediatitzades

tant per l'imaginari social que existeix sobre qualsevol tema com pel bombardeig mediàtic que rebem dels mitjans.

Serveixi com a exemple que la imatge que s'evoça per il·lustrar la comunitat LGBT és la que veiem al cinema o a la televisió, on freqüentment es transmet un retrat patètic dels aspectes més morboses, sorprenents i de vegades extravagants de l'home efeminat o de la dona amb trets i actituds marcadament masculines en el cas de les lesbianes.

Quan es tracta de persones transsexuals, aquest morbo per conèixer els aspectes més foscos de la seva història personal s'eleva exponencialment i se'ns mostra en la majoria dels casos personatges d'un submón degradat, patològic i fragmentari, quan no obertament delinqüent.

Degut a això, és sempre necessari buscar referents, figures que pel seu treball, lideratge, talent i/o habilitat, es converteixen en un símbol normalitzador per als qui estan en busca de la identitat, ja que si bé és cert que la identitat és un procés de construcció personal, no ho és menys que en aquest procés prenem una mica d'aquí i d'allà dels qui, com nosaltres, han fet un camí similar.

No és molt difícil imaginar-se la cara de sorpresa i estupor dels estudiants del Departament de Ciències Biològiques de la Universitat de Stanford (Califòrnia), una de les més destacades universitats americanes, quan l'any 1998, després d'un any sabàtic, el professor Jonathan Roughgarden va tornar com a Joan després de culminar el seu procés de reassignació sexual per a continuar amb la seva tasca acadèmica i científica. La professora Roughgarden, doctorada en Biologia el 1971 per la Universitat de Harvard, ha centrat el seu treball més recent en la investigació de l'evolució del comportament social, particularment en aquells aspectes relacionats amb el festeig i l'aparellament, un concepte fonamental dins la teoria evolucionista. L'any 2004, va publicar *Evolution's Rainbow*, una teoria de la selecció sexual basada en nombrosos exemples de conducta sexual animal que no segueixen els rols sexuals esperats.

De la mateixa forma que la doctora Roughgarden, Donald McCloskey va estudiar a Harvard, on es va llicenciar i va obtenir el seu doctorat en Econòmiques. Des dels anys seixanta, el treball de McCloskey és d'una extensió tal que abasta l'anàlisi històrica, la teoria literària, la teoria social, la metodologia econòmica i el paper de les matemàtiques i les estadístiques en l'anàlisi econòmica. Però, el 1995, després de 30 anys de matrimoni, dos fills i tres estades a institucions psiquiàtriques instigat per la seva germana, professora de psicologia, McCloskey va decidir dur a terme, a 53 anys, la seva reassignació de sexe i va passar de Donald a Deirdre McCloskey. Malgrat el seu treball li ha suposat el reconeixement internacional, traduït en dos doctorats honoris causa (a Göteborg el 2007 i a Irlanda el 2008), el preu que va haver de pagar per la seva llibertat personal va ser car: els seus fills no han volgut conservar cap tipus de contacte amb ella.

En la gran majoria de casos, es recorre un difícil camí a través del rebuig i l'aïllament social, en què les burles i la humiliació omplen l'espai que deixa una profunda falta de coneixement i de tolerància per part del context més proper. Però si això ja resulta prou complicat per si mateix, no és pas més senzill trobar el recolzament i l'ajuda professional de qualitat a la comunitat científica, com s'hauria d'esperar.

L'any 2003, Michael Bailey, membre de l'Acadèmia Nacional de les Ciències, catedràtic i president de la Facultat de Psicologia de la Northwestern University (Illinois, EUA), publicava *The Man Who Would Be Queen* ("L'home que volia ser reina"). Al text, el doctor Bailey aprofitava la seva estrada com a especialista per mostrar, amb ostentosa supèrbia, les preteses conclusions científiques del que tan sols era un estudi de casos sobre la població transsexual.

Partint d'un escàs nombre d'entrevistes realitzades en el conegut club de drag queens Beaton de Chicago, tractava d'extreure conclusions per a tota la comunitat transsexual. Les conclusions de la seva investigació mostren, més que el rigor científic, la marcada ideologia personal del seu autor. Segons aquest, un 60% de la població transsexual era format per llatines o negres i la seva ocupació majoritària és la prostitució. No obstant, el biaix més destacat recau en la seva esquematització de la transsexualitat com un comportament homosexual extrem, en el qual els subjectes opten per la reassignació sexual com una via per a accedir a un major nombre de contactes sexuals.

Les reaccions suscitées per la publicació de Bailey no es feren esperar i personalitats com les doctores Roughgarden i McCloskey van posar en evidència tant les errades metodològiques de la investigació com les conseqüències socials que se'n deriven.

En els darrers 50 anys, la transsexualitat s'ha convertit en un tema sensible per a la psicologia ja que ha deixat al descobert la perillosa forma en què l'opinió personal es combina amb dades insuficients i estadístiques manipulades per a recolzar conclusions que haurien de venir avalades per estudis més rigorosos. Un cas més de la desvaloració d'una disciplina que advoca per una científicitat de les seves dades, mentre que fins i tot avui hi ha qui segueix oferint les anomenades teràpies reparadores, que tracten de "curar" l'homosexualitat.

Aquesta concepció que fa patològica la transsexualitat i bona part de la diversitat sexual per part de la psicologia no fa més que manifestar el fracàs d'aquesta ciència en les darreres dècades per a respondre a un escenari social més plural, divers i inclusiu, un context social per al qual aquesta disciplina la majoria de vegades apareix com una ciència sense normes establertes en la qual encara s'ha de treballar molt per discernir entre els fets i l'opinió personal.

LES PERSONES TRANSSEXUALS I EL MÓN LABORAL

Si hi ha un col·lectiu especialment feble davant la crisi econòmica actual aquest és el transsexual. La seva relació amb el món laboral, tot i que protegida per diferents lleis, és molt desigual i està marcada pel desconeixement, per la precarietat i per l'exclusió. Invertir aquesta tendència negativa està entre els objectius d'associacions de defensa dels seus drets, institucions públiques i empreses.

Crisi econòmica, any IV. La societat segueix immersa en un clima d'instabilitat on mantenir, canviar o buscar feina sembla, cada dia, encara més difícil. En un context com l'actual, la precarietat laboral afecta amb més força aquells col·lectius més febles, una realitat de la que no poden escapar les persones transsexuals. Ja al 2009, la Comissió Europea, a través del comissariat de Drets Humans del Consell d'Europa, va publicar el document 'Drets humans i identitat de gènere', on feia constar de manera oberta i explícita la problemàtica a la que ja s'enfrontaven, en el context incipient de crisi de l'època, aquests homes i dones: manca de formació, desconeixement de les eines per buscar feina, pànic escènic (davant, per exemple, d'una entrevista de feina) i estereotips, per citar només alguns problemes, perseguien les i els transsexuals.

Més endavant, han sorgit altres estudis que posaven sobre la taula, en números i percentatges, la realitat d'aquest grup social. La Universitat de Màlaga va fer públic al desembre de l'any 2011 l'informe 'Transsexualidad en España: Análisis de la Realidad Social y Factores Psicosociales Asociados', encarregat per la Federación Estatal de Lesbia-

nas, Gais, Transexuales y Bisexuales, FELGTB, i sota la coordinació de Juan Manuel Domínguez Fuentes, de la Facultat de Estudios Sociales. Les xifres, malauradament, no eren gens bones: entre les persones enquestades, el 48% admetia haver exercit la prostitució en algun moment com a via per aconseguir diners, alhora que el 90% d'aquells que es guanyaven la vida amb la que es diu és la 'professió més antiga del món' afirmaven que deixarien aquest mitjà per guanyar-se la vida si tingués l'opció d'aconseguir una feina sense qualificació. Per la seva part, un 55,9% confessava que havia patit algun tipus de conflicte en el seu lloc de treball en el moment de fer pública la seva condició de transsexual o en ser descoberts. El percentatge d'homes i dones trans que estaven empleats de manera legal es situava tan sols en el 22,2% i un 11,1% es mantenia treballant sense contracte. Aquest estudi, pioner a l'Estat Espanyol, també afirmava que el 35,3% estava a l'atur, que quasi un 5% d'aquest grup social estaven jubilats amb una pensió no contributiva i que el 2% no rebia cap tipus de prestació de les administracions. La mostra en la que es basa aquest estudi és de 153 persones de diferents punts de l'Estat Espanyol, dels quals 110 eren dones transsexuals

i 43 homes, d'entre 15 i 69 anys d'edat i, la majoria, amb un nivell educatiu mitjà-alt.

La transfòbia està darrera d'aquesta dura realitat. Tot i que sembla que les dones transsexuals pateixen més que els homes els seus efectes, tots en general han estat víctimes d'una manera o una altra del profund desconeixement que hi ha a la societat respecte la seva realitat. Abans d'incorporar-se al món laboral, tot i tenir una bona formació acadèmica, suficient experiència professional o demostrar aptituds per al lloc de treball al que volen optar, sovint s'enfronten a un "no" com a resposta. I un cop aconseguen fer-se un lloc dins d'una empresa o en moure's en un àmbit professional concret com a *freelance* poden patir *mobbing*, assetjament sexual, burles, pressions o insults per part dels seus superiors, de companys o de clients o quan fan pública la seva condició. Trobar feina o mantenir-la, doncs, no és fàcil, com es pot imaginar, i l'atur, l'abandonament o els acomiadaments il·legals són habituals encara.

Una suma de forces

Les iniciatives en el conjunt de l'Estat Espanyol encaminades a eradicar aquest

problema són notables. Com a exemple cal destacar la del col·lectiu Lambda de València (no confondre amb l'editora d'aquesta revista) en col·laboració amb la UGT: el dos grups van presentar una campanya a inicis del 2012 per fomentar la sensibilització i la visibilitat de les persones transsexuals a l'àmbit laboral. La finalitat d'aquesta era lluitar contra una realitat molt negativa segons es reflectia a les dades amb què treballaven i que posaven de relleu que el 90% del conjunt d'aquests homes i dones no tenien accés a una feina per culpa de la intolerància i els estereotips. Amb aquest acte públic recolzat per un sindicat laboral, els responsables de la campanya van incidir en la importància d'invertir aquesta tendència, a la vegada que s'insistia en la lluita que quedava per fer no tan sols per aconseguir la plena incorporació d'aquest col·lectiu, sinó per a que la societat es mantingui activa per mantenir els drets aconseguits durant els darrers anys.

En aquest sentit, cal destacar l'aprovació al 2006 de la Llei d'identitat per les persones transsexuals que permet fer el canvi de nom en el registre civil sense haver de passar obligatòriament per un procés quirúrgic de reassignació de sexe. Aquest avenç afavoreix el fet de que els homes i dones que demanin aquesta modificació només necessitaran una 'prova de vida': un diagnòstic mèdic de transsexualitat i demostrar que viuen d'acord amb el seu sexe real i no amb el que van néixer. Gràcies a aquesta llei moltes persones han aconseguit fer un pas endavant en la seva vida però aquesta facilitat ha de ser traslladada de manera proporcional al món laboral, perquè no només han de fer un canvi al registre civil, sinó que l'han de fer a nivell contractual. Els treballadors poden fer públic a la seva empresa un escrit on s'indiqui que, segons la *Ley 3/2007, Reguladora de la Rectificación Registral de la Mención Relativa al Sexo de las Personas*, han sol·licitat un canvi a l'expedient perquè es rectifiqui la menció registral de sexe en la seva inscripció de naixement i el seu nom com a conseqüència del seu tractament per disfòria de gènere, i que

així ho volen fer constar als documents que el vinculen de manera legal amb l'empresa. Diverses entitats i sindicats ofereixen aquest escrit i donen suport i assessorament legal a aquestes persones i recomanen que facin el pas si es troben en un ambient propici i recolzades a nivell personal i professional.

La tasca que es porta a terme des dels sindicats és molt important. Recentment, CCOO publicava un manual amb el nom de 'Transsexualidad y centro de trabajo. Una cuestión sindical', adreçat als treballadors, als delegats sindicals, als centres educatius i a les empreses. En aquest escrit es formulen una sèrie d'evidències que a vegades no ho són tant quan es tracta d'integrar una persona transsexual dintre del món empresarial: fets com la necessitat de permetre les absències degudes a les visites al metge o per cirurgies durant el procés, bé sigui durant la reassignació, la hormonació o l'avaluació psiquiàtrica, o utilitzar el nom amb què l'individu vol ser conegut malgrat que al seu DNI encara es mantingui temporalment el seu nom de naixement són factors obvis però que a vegades poden no ser ben entesos.

Casos de justícia

Per sort, la justícia acostuma a posar-se del costat d'aquest col·lectiu quan pateix algun tipus de discriminació laboral. El que va ser el primer judici a nivell estatal per discriminació laboral a una persona transsexual va acabar amb la declaració a favor de la demandant, declarant nul el comiat de la treballadora Gina Serra, l'any 2007. Aquesta dona va treballar a Euroresidències, propietat de Sacyr-Vallehermoso, només durant 7 dies de feina efectiva. 9 dies després de l'inici, tot i que el període que estava estipulat com 'de proves' era superior. La cancel·lació de la relació laboral va coincidir, a més, amb la absència de la signatura d'un contracte laboral. Els pocs dies que Serra va fer la seva feina va rebre un tractament diferent i clarament discriminatori al de les seves companyes dones: no va rebre un uniforme per fer la seva feina en aquesta residència de gent gran, com sí duien

les altres treballadores, ni se li permetia canviar-se la roba als vestuaris, sinó que se l'apartava perquè ho fes als lavabos. La magistrada del cas, Amparo Illán Teba, va entendre que el comiat estava directament relacionat amb la condició de transsexual de la treballadora, motiu pel qual el va considerar com una vulneració del dret d'igualtat i la no discriminació per raons de sexe, com consta a la Constitució i a l'Estatut dels Treballadors. El Jutjat del Social número 18 de Barcelona va obligar l'empresa, a més, a readmetre la dona al centre geriàtric amb les mateixes condicions de quan la van despatxar i va sol·licitar l'abonament dels salaris que va perdre durant el temps que va durar el comiat fins el mateix moment en que va ser readmesa. El sindicat UGT va estar al costat de la demandant i va portar tota la seva representació legal, tot valorant la sentència com molt positiva.

Un altre cas pioner va ser el de la dona transsexual Carmen Martínez, que va acusar la seva empresa d'haver-la assetjat tan sols pel fet d'haver iniciat el camí del canvi de sexe, en la que es considera la primera denúncia de *mobbing* per transfòbia, al 2008. En aquest cas, la protagonista i els seus advocats van arribar a un enteniment amb l'empresa, que la va indemnitzar per l'acomiadament improcedent i no va arribar a judici, sinó que van arranjar un acord econòmic a la primera vista. Carmen treballava a l'empresa tèxtil Cotesa com a mossa de magatzem i va fer públic des del primer moment la seva condició de transsexual, fet que va ser acceptat sense problemes per la companyia. El seu calvari comença en el moment de declarar que tenia intenció de començar el procés de reassignació, al juliol de 2007, 4 anys després de l'inici de la seva trajectòria a l'empresa: els insults i les vexacions per part dels seus companys i superiors per a que abandonés la feina més l'obligació per a que fes tasques que no eren pròpies del seu lloc de treball, com netejar els lavabos, van agreujar la campanya de *mobbing*, que va acabar amb el comiat improcedent.

#tabús @ sexualitatadolescent

ENTREVISTA A ROSA SANCHÍS CAUDET

La Rosa Sanchís és professora de valencià a l'IES Isabel de Villena de València i, des de fa més de quinze anys, treballa la sexualitat amb el seu alumnat de secundària i batxillerat. També imparteix cursos de formació per al professorat. És una apassionada blocaire; a través del bloc d'educació sexual karicies.blogspot.com, ha iniciat una nova línia de treball on incorpora textos i llenguatges propers a la cultura popular adolescent: cançons, sèries, pel·lícules, esdeveniments de les xarxes socials, etc. Va guanyar el Premi Rosa Sensat de Pedagogia 2006 i el Premi Melchor Botella de Renovació Pedagògica d'Elx. És també autora d'altres assaigs i novel·les per a adolescents. L'any 2010, va rebre el premi Enric Soler i Godes d'Experiències Pedagògiques a l'escola.

Tu, una professora de valencià... com vas posar-te a parlar de sexualitat amb el teu alumnat?

A mi és que m'agraden les causes difícils: ja us podeu imaginar com pot ser ensenyar català a València, una ciutat que no s'estima la llengua pròpia. Doncs la sexualitat és un poc així, també. Vaig posar-me a parlar de sexualitat el tercer any de treballar, el 94, quan em donaren la plaça definitiva en un poble del voltant de València. Havia coincidit en un institut amb un grup de profes feministes que m'ensenyaren a portar el feminisme a l'aula i, ja després, sent tutora de l'antic 3r de BUP, vaig començar a fer educació sexual. També hi va contribuir el fet de ser lesbiana i recordar la inutilitat de les xerrades que em donaren de joveneta o de la informació a la qual podia accedir. El meu problema no eren l'anticoncepció ni l'embaràs. Les cançons, les pel·lícules o les sèries tampoc no parlaven de la meua estima ni m'ajudaven a viure la complexitat de les relacions. I era molt fàcil caure en la culpa o patir exclusió. Per això vaig començar a fer educació sexual, però una que servira per a tot el món i on tingueren cabuda desigs i maneres de viure's diverses.

L'educació pública no ha estat una prioritat pel govern valencià, però l'educació afectivo-sexual tampoc és una línia estratègica. Han estat moltes les dificultats?

La gent sol dir-me que sóc valenta per fer educació sexual i jo conteste que no és cap heroïcitat, que simplement acomplisc la legislació; però no és del tot cert que amb la legislació n'hi haja prou. És una enorme ajuda que la LOE o, també, més recentment, la LO per a la igualtat efectiva de dones i hòmens (2007), o la LO de salut sexual i reproductiva i de la IVE (2010), estableixen que l'escola ha de fer educació sexual; però en uns temps ideològicament tan inestables, i amb la dreta assumint la ideologia més conservadora del catolicisme, la gent percep que la legislació té data de caducitat i les pors s'aguditzen. Per una banda, hi ha les pors a les possibles queixes de les famílies, però també a l'alumnat, a les seues preguntes "incòmodes", a no saber respondre... Per una altra, hi ha una sèrie de mites i entrebancs que dificulten la normalització de l'educació sexual i que fan que un o una mestra s'ho pense abans de parlar del tema: que fomenta la promiscuïtat; que la sexualitat és privada i l'escola solament ha d'ensenyar per a la vida pública; que la naturalesa és sàvia i ja s'aprèn sola, etc. I hi ha també un model hegemònic de sexualitat que és heterosexual, coital, parellista, reproductiu, basat en el rendiment, etc. que fa que el poquet que s'educa es faça solament des del punt de vista heterosexual i per a evitar uns determinats "perills" de la sexualitat: els embarassos, les infeccions o les violacions. Aquestos prejudicis, la nostra pròpia falta de formació, un passat (i, tal com van les coses, no sé si dir ja un present) repressor... dificulten que puguem fer educació sexual, i hi podem afegir també que ensenyar el que ningú

ens va ensenyar a nosaltres és molt difícil. A tot això, s'hi ha d'afegir el que comentaves a la pregunta: la falta d'implicació de l'administració que, no solament no fa sinó que, si pot, desfà, tal com hem vist en els entrebancs posats al País Valencià al programa d'educació sexual i en la cobertura donada a programes moralitzadors depenents de l'arquebisbat.

Ser clarament i obertament lesbiana i parlar obertament de sexualitat amb adolescents en una societat com la nostra, on la comunicació intergeneracional no és costum i la sexualitat avergonyeix, deu ser un dia a dia difícil.

Els primers anys de donar educació sexual no deia que era lesbiana perquè pensava que un discurs feminista que trencava amb les "normalitats" tindria menys força si era "llegit" com a lesbiana i, per tant, com a parcial. Amb el temps me n'he adonat que precisament aquesta "parcialitat" és la que pot donar més veritat al discurs perquè és justament des dels marges des d'on es veu millor el camí. I de tota manera, l'alumnat sempre fa la seua interpretació dels fets, amb independència del que diguem o pensem que transmetem. Anys després, quan m'he trobat alumnat dels primers anys, m'han dit que tenien clar que jo era lesbiana i que no els va importar gens ni mica; tot al contrari: el agradava que algú els haguera parlat a classe de temes que els interessaven des d'una òptica diferent a la biologicista. També puc contar una anècdota que pot il·lustrar molt bé la diferència entre com pensem que ens mostrem i el que hi arriba. Vaig fer una activitat que consistia a pintar-se una samarreta amb algun missatge favorable a una vivència de la sexualitat igualitària i trencadora amb els models establerts i s'havia de portar al llarg del dia a l'institut. Els xics es varen pintar coses com aquestes: Jo també vaig plorar amb Bambi, Tinc pors i no em fa vergonya, la tinc xicoteta, i què! etc. I les xiques: Sóc sexual, M'agrada fer-ho, Que visquen les dones actives sexualment, Em faig dits, etc. Jo em vaig posar: M'encanten els besos de la meua nòvia. En un moment del pati, vaig sentir que dues alumnes parlaven de mi: una deia que jo era lesbiana i l'altra, alumna del grup de sexualitat, li va contestar: "¡Qué va! ¡A ésta le van más los rabos!". I això significa que la sexualitat per a les dones continua sent un tema tabú i que a la gent li cal fer interpretacions, que poden arribar a ser contradictòries, per a poder entendre que allò passe i que siga normal.

Hui en dia em mostre obertament lesbiana i em sorpren cada dia de veure com de senzill és tot. I crec que part d'aquesta facilitat té a veure amb el fet de no patir adultisme, que va sovint acompanyat del pessimisme i de l'enyorança d'uns temps passats en què ens consideràvem millors. És comú caure en la temptació de pensar que tot va a pitjor o que assistim a una espècie de degradació de la joventut i a una tornada enrere i aquesta percepció és de

“ Hui en dia em mostre obertament lesbiana i em sorprenc cada dia de veure com de senzill és tot”

gran importància perquè orienta la nostra actitud cap a elles i ells i ens porta a veure-les com a persones irresponsables i desagraïdes de la molta informació i llibertat que ara tenen i ens fa jutjar les seues equivocacions com si no hi haguera possibilitat de rectificació, però tenen la mateixa pressió per a reproduir els models i les relacions, i menys recursos personals per a dur-ne a terme la transformació. I pel que fa a les vergonyes, assumir que també nosaltres, les persones adultes, en tenim, tranquil·litza i ajuda. I si no, per a això som professionals, per buscar recursos i diversificar les activitats, de manera que l'aula sempre siga un lloc de diàleg i expressió.

Parles de sexualitat més enllà de la biologia, quins són els temes interessants als i les adolescents, els que més els preocupen a partir del diàleg i més enllà dels tòpics?

Quan preguntem al principi del curs què els interessaria saber o parlar, ells solen respondre que ja ho saben quasi tot i que el que volen és pràctica, i elles volen parlar de la parella i de la gelosia. Tot molt típic i, en el fons, molt poc sincer. Sovint afirmen també haver rebut educació sexual i amb això es refereixen a la visita de la infermera del centre de salut que els ha parlat durant una o dues hores dels principals mitjans anticonceptius. Després, els debats a l'aula solen estar molt marcats per les pors al què diran els iguals i estan tenyits també pel que creuen que és rebre educació sexual. L'educació biologicista que se sol fer és bàsicament heterosexual, coital, adultista, reproductista... i en el fons, i en la superfície, està perpetuant un model sexual hegemònic que no fa felices les persones, almenys no a totes, i que tampoc serveix ni ajuda a propiciar un erotisme més creatiu on tinguem cabuda altres sensibilitats i altres pràctiques. Al meu entendre, una bona educació sexual hauria de propiciar la cerca i l'acceptació de la pròpia biografia sexual i amorosa, diversa en orientacions (homosexualitat, bisexualitat...), en identitats (hòmens, dones, intersexuals, transsexuals, intergènere...) i en desitjos... I hauria de tenir uns continguts ben variats: el plaer, l'autoconeixement, la comunicació, els drets personals i sexuals, els estereotips de gènere... Aquesta sexualitat dura tota la vida i va canviant, modelant-se a

través dels processos d'aprenentatge i socialització i dels nostres gustos i desitjos, molt més heterogenis que les opcions culturalment acceptades

L'homosexualitat en els i les adolescents és difícil d'expressar públicament. Tot i parlar obertament amb el teu alumnat no crec que sigui un tema fàcil.

Crec que l'Estat espanyol ha anat evolucionant lenta però inexorablement en el reconeixement social i legal del col·lectiu LGTB. I aquest procés també s'ha traslladat a les aules. Jo sempre deia de broma que no m'agradaria jubilar-me sense haver vist que dos xics o dues xiques es besaven pels corredors de l'institut, sense fer rogle i sense que ningú fera cap comentari irrespectuós. Això s'està començant a donar ja: al meu institut, parelles de xiques s'han besat pels corredors, tot i que sí que han fet una miqueta de rogle i s'ha comentat a tot arreu. El ben cert és que s'ha donat en classes que, d'alguna manera, protegien les xiques que es besaven i on hi havia un ambient molt obert quant a les relacions sexuals i els rols de gènere. Però el fet que comencen a haver-hi espais segurs, tot i que siga només davant d'una classe determinada, ja és un avanç significatiu. També és molt positiu que hi haja alumnat homosexual que torne al centre, com ha passat al meu, a parlar als seus companys i companyes d'homosexualitat i de masculinitat, o que m'acompanyen a la ràdio, a la presentació dels meus llibres, a parlar i a defensar la diversitat, etc. A final de curs, vaig convidar dos exalumnes a participar com a ponents en un curs de formació del professorat i pense que és molt important escoltar les propostes de l'alumnat per a fer dels centres espais de seguretat i de llibertat.

L'altra part, la del professorat, crec que continua molt armariada, en gran part per les pors que comentava abans i per la falsa consideració que la sexualitat és privada i que no se n'ha de parlar. És una llàstima desaprovechar l'oportunitat educativa de ser un referent positiu per als i les adolescents.

Tanmateix, aquesta major visibilitat no pot impedir que vegem també els alts índex d'homofòbia als centres educatius i no sols pel rebuig de l'homosexualitat per part d'algunes persones sinó també per la resistència a acceptar altres models de masculinitat o de feminitat alternatius al que està establert. Pense que, a l'actualitat, no molesta tant l'orientació sexual com la transgressió de la norma de gènere.

Crec que el discurs educatiu ha de ser doble: per una banda, ha de ser possible viure lliurement un desig homosexual; però per l'altra, un o una ha de poder viure el model de dona, d'home o de persona que vulga, al marge dels condicionaments de gènere, i l'escola ha de fer possible que les violències contra qui transgredeix la norma desapareguen. Construïm entre tots i totes espais on les diversitats siguen possibles i on la violència no siga una manera legítima d'atacar la diferència!!

DE LES ‘ZONES DE CRUISING’ AL ‘CRUISING GLOBAL’

“En l’actualitat les aplicacions “geosocials” per a mòbils com ara Grindr estan proposant una nova relació amb l’espai: ja no és necessari anar a un lloc en concret per fer cruising, sinó que tot l’espai es converteix en una àrea de cruising”, indica José Miralles, professor de la Universitat de València i impulsor del projecte “Geografias del morbo (www.geografiasdelmorbo.net)” que pretén documentar les diferents àrees de cruising o contacte sexual anònim a l’aire lliure per a homosexuals masculins dins del territori espanyol. Però, què és una zona de cruising?

“És un espai d’ús públic on els homes homosexuals van a lligar i establir relacions sexuals, la majoria de vegades en el mateix espai”, afirma Miralles. Però les zones de *cruising* no són els únics llocs físics per a la trobada explícitament sexual. També hi ha els quartos foscos a locals destinats a públic homosexual i les saunes o bars sexuals (a tots ells s’ha de pagar per l’entrada –per contra del *cruising*, que és totalment gratuït), que permeten un contacte fàcil i ràpid. A més, en l’actualitat també hi ha les xarxes socials destinades al contacte sexual. En el cas de les saunes o quartos foscos, com també a les zones de *cruising*, hi predomina el silenci i el llenguatge corporal; tot i això, l’apropament i com es presenta el cos és diferent segons l’espai. Per exemple a les saunes és veu íntegrament. En canvi, a les aplicacions de mòbil i xarxes socials s’usa la paraula a través del xat, en el *cruising* qui hi va està vestit.

La recent aparició, de no fa ni una dècada, de les noves xarxes socials per al contacte sexual generarien, des del punt de vista de Miralles, una reformulació del *cruising* on el món sencer es converteix en un espai virtual de possible contacte sexual i accessible les 24 hores al dia. Aquestes aplicacions, però, generen exclusions, ja que cal tenir *smartphone* i amb ell un cert nivell econòmic i coneixements per usar-lo. Tot i això, encara no hi ha cap recerca al voltant del “*cruising* global” que es genera amb les xarxes socials i la influència en les formes de relació. Només s’ha investigat sobre les àrees de *cruising* presencial. A més del projecte “Geografias

del morbo”, hi ha una altra recerca, de la qual és autor José Antonio Langarita, de la Universitat de Barcelona: “Intercambio sexual en espacios públicos: la práctica del *cruising* en el parque de Montjuïc, Barcelona”. En aquest estudi, s’analitzen i comparen diferents espais de contacte sexual anònim de l’àrea metropolitana de la capital catalana. S’ha de ressaltar que un sistema de relació no ha substituït l’altre i encara perviu el “*cruising* presencial”. En aquest sentit, tot i que qualsevol espai físic pot esdevenir zona de *cruising*, hi ha una sèrie d’ambients que es repeteixen com ara parcs, jardins, estacions de descans en carreteres, zones naturals –platges, etc– i recintes tancats com ara lavabos públics, sobretot de centres comercials o estacions de ferrocarrils.

Motivacions i codis de comportament

Pel que fa al *cruising* presencial, l'existència del qual està documentada a Barcelona des de principis del segle XX, Langarita contraposa les zones que hi ha a Sitges i a Montjuïc a Barcelona amb contextos i usuaris diferenciats. En una primera instància, una part important dels que hi van són aquells que “no es poden declarar públicament com a homosexuals”. De fet, assenyala que una part important d'ells no s'identifiquen com a tals, tot i que porten a terme pràctiques homosexuals, normalment “perceben que són tan heterosexuals com abans d'anar-hi”, una mostra de l'autorrepressió amb la qual actuen alguns. Un espai que esdevé anònim i que permet ocultar pràctiques no acceptades socialment. A Montjuïc sol haver-hi més presència de persones migrants i amb menys recursos econòmics que els que van al Gaixample, “molts dels qui van de *cruising* són els que no es poden pagar les entrades de la discoteca”. En canvi indica que la població que sol anar a la zona de *cruising* que hi ha a Sitges són majoritàriament turistes amb un important poder adquisitiu i que només hi van si no han trobat company sexual als bars d'ambient, “ho fan com a últim recurs davant la major facilitat per trobar l'encontre sexual”.

Per Miralles, en canvi, “les motivacions per anar a l'àrea de *cruising* són tan distintes com les persones que les freqüenten”. El professor de la Universitat de València normalitza aquests espais i afirma que el “*cruising* és una opció més que tenim al nostre abast”, i indica que dur una doble vida o el morbo del sexe anònim també es poden realitzar a altres tipus de llocs, no només a les àrees de *cruising*. En aquest sentit, afegeix que no es pot caure en el tòpic que qui practica el *cruising* pertany a “classes socials desfavorides, homosexuals viciosos, immigrants o persones amb pocs recursos” i assegura que “el que pot passar és que els homosexuals joves no reconesquen que practiquen *cruising*”. “Les àrees de *cruising* són espais “alliberats” (però acotats i controlats) pel poder heterosexual. Aquestes limitacions geosexuals són conseqüència del convenciment que les pràctiques sexuals entre homes formen part d'una sexualitat marginal”, afirma Miralles. Per al professor universitari l'existència de les àrees de *cruising* té a veure amb “una necessitat històrica de generar àmbits on es pugui interactuar sexualment” davant l'exclusió de la majoria dels espais. I posa com a exemples els de “dur una parella sexual del mateix sexe a casa dels pares, a un pis d'estudiants o a la casa que comparteixes amb la teua parella, era (i segueix sent) un assumpte complicat”.

El llenguatge i els usos d'aquests espais repeteixen una sèrie d'elements: la immediatesa, la facilitat i la rapidesa amb la qual es troba i s'estableix una interacció sexual. Miralles ressalta “la importància del cotxe, no només per arribar-hi sinó per a interactuar, ja que permet seguir l'altre i també s'esdevé una ‘habitació’ on intercanviar plaers”. De fet, l'espai físic està dividit entre diferents zones: de coneixement i selecció, de negociació i de pràctica sexual, que pot ser darrere de vegetació o en un automòbil. El silenci també és un codi universal dels espais de *cruising*, tant en la “dansa d'apropament com mentre s'interacciona sexualment, és el so que més retruny”, afirma el professor de la Universitat de València, que ressalta el pes del llenguatge corporal. Un altre punt en comú és la possibilitat de dissimular allò que es fa o que se sent i la realització de passejos continus, intercanvis de mirades o mostra del propi cos, que són part d'un procés de recerca i elecció de company sexual. L'operació es pot culminar amb fregaments als genitals com a mostra d'acceptació de l'oferta sexual. “El ritual s'accelera o no en funció del temps que disposa l'usuari, si surten de la feina i han d'anar a casa després perquè tenen parella (home o dona) tenen 20 minuts i probablement seran menys exigents. En canvi, hi pot haver gent que s'hi passi hores fins que no troben la persona que consideren ideal”, afegeix Langarita.

Cruising heterosexual?

Només hi ha espais de *cruising* per a homosexuals masculins? El que està clar és que els més coneguts i documentats són els que estan destinats a homosexuals masculins, però Langarita assenyala que també hi ha pràctiques similars entre heterosexuals com ara el *dogging* o *cancaneo*. Tot i això el funcionament és diferent ja que les trobades són resultats de pactes previs abans d'arribar a l'espai i no d'una trobada casual en una zona concreta de *cruising*. El que sí que repeteix l'esquema gai és que es practica sexe de forma anònima i sense compromisos a boscos, platges o parcs propers a zones urbanes. Miralles indica que no ha trobat evidències que demostrin que hi hagi espais de trobada sexual a l'aire lliure per a dones lesbianes. “Els homes bisexuals i que es consideren heterosexuals freqüenten àrees de *cruising*”, tot i que no hi ha subàrees específiques, “però sí que hi ha algunes zones, poques, a les quals acudeixen parelles heterosexuals per a fer intercanvis amb altres parelles”, afirma Miralles.

La imatge del *cruising*

El *cruising* és un fenomen descrit als mitjans de comunicació sense l'adequada contextualització. Això provoca incomprensió social i intents de repressió com s'ha fet –fins a dos cops– a Sitges quan es van fer fitxes policials als detinguts per fer *cruising*, o com a Badalona on recentment l'alcalde popular, Xavier Garcia Albiol, va anunciar que el perseguiria. Alguns mitjans generalistes han intentat vincular el fenomen a la prostitució i sense ubicarlo, en el marc d'una societat on encara és present l'homofòbia. “Els mitjans de comunicació ofereixen una imatge del *cruising* distorsionada i irreal. *Cruising* i prostitució són dues realitats desvinculades”, afirma Miralles, que indica que el que s'hi produeix és un intercanvi sexual a l'aire lliure, anònim i gratuït. Per Langarita resta clar que des d'alguns mitjans es vincula a la prostitució per deslegitimar aquesta pràctica i el mateix col·lectiu homosexual, quan, ressalta, “probablement hi haja més prostitució a discoteques i saunes que als espais de *cruising*”.

ELS PASSOS DEFINITIUS CAP A LA IGUALTAT (LEGAL)

Com ja hem assenyalat en l'anterior article de la secció "Memòria històrica" (de la qual avui presentem el darrer capítol), durant els anys vuitanta, la dinàmica que aconseguí grans avanços dels setanta quedà frenada i s'inicià una llarga travessia pel desert fins ben bé la meitat dels anys noranta. Fou llavors quan començaren a multiplicar-se les imatges públiques de l'homosexualitat a la premsa i la televisió.

Aparegueren multitud de publicacions que expressaven el punt de vista homosexual (*Zero, Mensual, Shangay*). A més, va tenir lloc una petita onada de pel·lícules (cada cop de més impacte i pressupost) protagonitzades per homosexuals: *Amor de hombre, Más que amor frenesí, Plata quemada, Sobreviviré, El mar, Krámpack, Amic! Amat, Segunda Piel*, etc. En literatura, els més destacats autors gais eren Luis Antonio de Villena, Leopoldo Alas i Eduardo Mendicutti. Aquesta proliferació de representacions suposava que cadascuna tindria menys repercussió que les anteriors (més aïllades), però també significava una major naturalitat en l'apropament al fet homosexual. Tot plegat generava un debat entorn a les imatges "positives": els primers homosexuals de la ficció mediàtica eren impecables, no tenien defectes, però eren asexuals. Hi havia una gran preocupació per no recórrer a l'estereotip i s'acabaven creant imatges gens realistes, poc humanes.

El més rellevant d'aquest fenomen era la consolidació d'un públic gai com a consumidor i destinatari d'aquestes obres. A això se sumava l'aparició de barris gais a les grans ciutats

(Chueca a Madrid, el Gaixample, el recent Carme a València). El barri gai era una importació d'un model anglosaxó basat en el consum: és una zona lúdica, lloc d'encontre i visibilitat, de dia i de nit, amb una oferta de nous serveis enfocats a les necessitats d'un sector concret. És un fenomen que parteix de la idea de consum i no d'un sentiment polític d'unitat, solidaritat o lluita.

Avui sembla haver-se arribat a una certa normalització quan a la presència homosexual en els mitjans de comunicació. Encara es reproduïxen prejudicis, precaucions, distorsions, però cada cop les representacions són menys tremoloses, més naturals i desimboltes, tan variades com la vida mateixa.

La lluita legalista fins a "Sí, vull"

A finals dels vuitanta, l'activisme gai va començar a ressorgir de les cendres i es va començar a articular i reestructurar. La militància augmentava progressivament, tot i que de forma menys visible que als setanta. Es van crear nous grups importants com el Colectivo Gay de Madrid (COGAM) o la

Concentració per reclamar la memòria i indemnització d'aquelles persones castigades pel franquisme per la seva orientació sexual.

Coordinadora Gai-Lesbiana (CGL) a Barcelona. Els fronts de lluita del moviment eren diversos: la lluita contra la violència homofòbica, la fi de les discriminacions laborals, els contactes i vincles amb els representants dels grans partits polítics i dels grups parlamentaris, la intervenció en les campanyes a favor dels interessos gais (el "Vota Rosa" de la CGL), la institucionalització de les associacions i demandes de finançament públic. Però, sobretot, seguint la màxima que "no hi ha normalitat sense normalitat jurídica", la principal batalla i fites del moviment homosexuals als noranta va ser l'assoliment de la igualtat i protecció de la llei. El 1994, es va aprovar la Ley de Arrendamientos Urbanos, que permetia llogar a parelles homosexuals. El Codi Penal de 1995 perseguia les associacions o persones que discriminessin per motiu de l'orientació sexual. Un dels principals reclams unitaris des dels grups gais era una llei de parelles de fet, que comptava amb el compromís del PSOE, però que no es va poder aprovar per l'avançament de les eleccions del 1996.

Actualment, hi ha una convivència sana de totes les tendències, sensibilitats i opcions que componen la comunitat homosexual: gais en partits o ficats en l'administració pública, gais dedicats a l'assistència personalitzada, gais preocupats per l'àmbit cultural, gais cristians, gais conservadors i un llarg, llarg etcètera. Fins i tot recentment s'ha creat l'associació AMHO (Asociación de Musulmanes Homosexuales), en representació de la comunitat musulmana que viu a Espanya.

El punt de reunió per excel·lència d'aquesta gran i diversa població homosexual acostumen a ser les manifestacions del 28 de juny, que han esdevingut massives. El 2002, va reunir a Madrid mig milió de persones i va ser encapçalada per representants polítics i sindicals. El 2007, se celebrava l'Europride i l'assistència va sobrepassar el milió de persones.

Un altre dels darrers èxits de les reivindicacions gais és la rehabilitació moral i econòmica dels homosexuals que van patir la violència de la repressió franquista. El 2003, Juan Curbelo va ser indemnitzat pel govern autonòmic canari per la seva estada durant tres anys a la Colònia Penitenciària de Tefia. Poc després, el febrer de 2004, es creava l'Associació d'Ex-Presos

Socials, que reunia homosexuals, lesbianes i transsexuals represaliats pel franquisme per a reclamar justes indemnitzacions i recuperar la seva memòria. Per exemple, al valencià Antonio Ruiz, empresonat a Badajoz, se li va donar el seu expedient policial, que el declarava "peril·loso social".

La culminació de tot aquest procés d'alliberació i igualtat legal es va iniciar el 1970 amb la creació d'AGHOIS va ser, sens dubte, la llei que permet casar persones del mateix sexe. És clar que una llei no suposa la desaparició total de la discriminació i dels prejudicis anti-homosexuals i que encara queda molt camí per recórrer i assolir la igualtat real, però aquest canvi legal va significar un pas de gegant. El juliol de 2005, les Corts espanyoles van aprovar un projecte de llei presentat pel Partit Socialista que modificava el Codi Civil i autoritzava els matrimonis entre persones del mateix sexe, sense vacil·lacions (amb els derivats drets d'adopció, pensió i herència inclosos). La llei fou aprovada el 30 de juny del 2005 per majoria absoluta (187 vots a favor) al Congrés dels Diputats, amb l'oposició del Partit Popular i d'Unió Democràtica de Catalunya. Aquesta llei culminà la plena igualtat legal per als homosexuals i, principalment, proporcionava la llibertat i el dret a escollir, que és, al cap i a la fi, del que ha tractat tota aquesta Memòria Històrica.

Albert Ferrarons és autor de *Rosa sobre negre. Breu història de l'homosexualitat a l'Espanya del segle XX*.

Has tingut un accident?

Has perdut la parella?

Et fa por fer-te gran?

Tens problemes de mobilitat?

T'ajudem a trobar recursos socials?

Et sents sol?

Support Lambda vol oferir-te un cop de mà per respondre aquestes i altres qüestions, moments en què ens cal poder parlar amb algú que ens escolti, pugui orientar i donar informació o facilitar aquell contacte amb voluntaris i professionals o recursos assistencials... per tal d'ajudar-nos en situacions en què ens veiem limitats en la nostra autonomia personal sense haver de renunciar a la nostra orientació sexual. Support Lambda és un servei que neix del projecte Aeneas, impulsat pel Casal Lambda, per tal d'atendre gais i lesbianes que es troben en situacions de dependència funcional, persones grans i de totes les edats.

Support Lambda

t'ofereim...

Accions personals

Accions de grup

Quan necessites
escolta, informació, orientació, companyia, recursos socials, ajuda a la llar o en la gestió d'una malaltia...

Comunitat, col·lectiu:
fer propostes que fets o els de gais i lesbianes; col·lectius...

disponem de
lletjors d'atenció, documentació, treballadora social, voluntariats, suport en l'accés a recursos socials, espai de treball, assessorament legal, assessorament psicològic...

Activitats, sortides:
trobades, simposis, grups de treball, i una sèrie d'accions mútues, un espai web.

Support Lambda

un cop de mà

Cada dilluns a partir de les 6 de la tarda, una atenció personalitzada i confidencial

Casal Lambda
Carrer Verdader i Callis, 10
Telèfon 933 185 550

També pots contactar-nos per correu electrònic a: suport@lambdaweb.org

casal lambda

ALEXEY

A Els nous catalans gais, hem conversat amb ciutadans nascuts en diversos indrets del món que, per motius diversos, han decidit viure i treballar a Catalunya, tot assumint els valors i els drets dels quals els ciutadans catalans ens hem dotat i compartim.

Avui ens trobem amb l'Alexey Kiselev, que en aquests moments ell mateix és tan sols una expectativa i un anhel d'esdevenir també un "nou català gai", ja que s'està tramitant el seu estatus de refugiat polític a l'Estat espanyol.

Quan converses amb l'Alexey, constates immediatament que per a ell viure d'acord amb les seves conviccions és quelcom irrenunciable. S'explica sense dramatismes i amb pinzellades d'humor. Sorpren la naturalitat amb què va desgranant els diversos elements que configuren la seva densa biografia. Això sí, resulta impenetrable pel que fa a la descripció i exteriorització de les emocions personals.

En haver de redactar la teva biografia per a sol·licitar l'asil polític a Espanya, quin ha estat el teu record més feliç?

Tots els moments per a mi són feliços. Fins i tot les ocasions en què m'han arrestat, la fugida de Rússia... Intento pensar que això és el destí, que havia de ser així. Però, si he de triar, segurament serien els últims temps que vaig passar a Rússia: la gent començava a protestar. Aquesta Rússia jo mai no l'havia viscuda abans. La gent abans pensava que no podia canviar la societat i que l'Estat decidia per ella. I, ara, a les grans ciutats, això ha començat a canviar lentament: la gent comença a creure que són els ciutadans qui poden canviar les coses. Després de les darreres eleccions a la Duma fa menys d'un any, hi va haver grans protestes a causa de la manipulació de les eleccions. Els meus amics i jo vam participar-hi. Va ser allà, de fet, on vam conèixer les Pussy Riot. Estàvem tots en xoc perquè mai no havíem vist a Rússia més de mil persones juntes protestant per alguna cosa.

Nascut el 1984 a la petita ciutat de Griazi, a l'òblast (província administrativa de Rússia) de Lípetsk, l'Alexey, que ara mateix té 28 anys, és fill de pares divorciats (una enginyera i un mecànic de maquinària de granja) i té un germà que és camioner.

Tot i haver estudiat pedagogia i especialitzar-se en Llengua i Literatura Russa, a Moscou, on s'havia mudat l'any 2006, tenia una empresa pròpia especialitzada en telefonia mòbil juntament amb el seu company, l'Abubakr, un jove d'origen tadjik amb qui té una relació estable i conviu des del 2008.

Des de fa cinc anys, l'Alexey és membre del moviment GayRussia i ha format part dels comitès organitzadors de les manifestacions de l'Orgull Gai de Moscou i Sant Petersburg. Tot plegat a la clandestinitat, ja que mai no han estat autoritzades. Ha participat i col·laborat activament en diverses accions de protesta tant contra el règim corrupte de Putin com contra l'homofòbia imperant de la societat russa, promoguda i recolzada per les instàncies polítiques i religioses del país. En total, ha estat arrestat setze vegades i en més d'una ocasió ha patit tractes vexatoris i violents a les comissaries i als jutjats, així com agressions físiques per part de grups extremistes neofeixistes i integristes ortodoxos. L'Alexey ens explica que en els darrers temps va cooperar en actes contestataris amb les Pussy Riot, el grup de música punk que s'ha convertit per a la premsa occidental en un símbol de l'oposició a Putin i de la llibertat d'expressió. Fins i tot Madonna es va tatuar el nom del grup a l'esquena per a la seva actuació a Moscou com a mostra de solidaritat.

En tot aquest periple vital, com has anat descobrint qui eren realment els teus amics?

De fet, sovint m'han arrestat amb els amics. Si no, ens hem ajudat sempre que algun de nosaltres estàvem detinguts o en una situació difícil. Entre els meus amics no hi ha gent amb una doble vida, tot és molt obert.

Què va suposar per a tu passar de viure d'un poble a una ciutat gran com Lípetsk?

Era quelcom que havia esperat molt de temps. En arribar a Lípetsk, una ciutat de mig milió de persones, vaig conèixer el primer noi. Va ser molt emocionant.

En el teu procés d'acceptació i descoberta, quin paper hi ha jugat Internet?

Ha estat molt important. Els meus primers contactes gais van ser per Internet. Gairebé sempre és així per a tothom. Després

es crea la vida social: bars, llocs d'encontre... Però el punt de partida per a conèixer gent i també els primers referents homosexuals són gràcies a Internet. És la font principal d'informació a Rússia: ni la televisió, ni les biblioteques, ni la universitat... De moment, encara no hi ha pàgines gais censurades. Ara bé, si una pàgina resulta sospitosa, pot ser tancada automàticament sense judici amb l'excusa que pot perjudicar els menors. El Govern en té control absolut.

Com vas aconseguir sortir de Rússia?

No va ser gens fàcil. Al juny, em van detenir en una acció de suport a les Pussy Riot juntament amb altres activistes. A la comissaria, em van fer fotografies i gravar en vídeo, en contra dels meus drets, acusant-me d'haver participat en uns disturbis que havien tingut lloc el 6 de maig a la plaça Bolózhnaya de Moscou. Jo em vaig negar a donar la meua documentació o a dir-los el meu nom i, al cap d'una hora, vaig aconseguir escapar per una porta posterior de l'edifici. Van venir a buscar-me en diverses ocasions al domicili de Griazi, on encara estava empadronat, i llavors vaig decidir que, per la meua seguretat, havia de marxar del país. La possibilitat d'anar a la presó m'horroritzava: els homosexuals, a les presons russes, estan sotmesos a contínues violacions i pateixen un alt risc de perdre la vida. Així que vaig pagar per un visat de turista i un vol a Barcelona, però la constant persecució i vigilància de la policia em van impedir agafar-lo. Vaig haver d'amagar-me a casa d'amics i familiars i finalment el president de GayRussia em va ajudar a comprar un vol a Estocolm, l'opció més barata i raonable ja que allà hi tinc amics que em podien ajudar.

Com vas aconseguir passar el control de passaports?

La policia russa és un desastre, hi ha molta corrupció a tots els nivells. Per això vaig aconseguir sortir del país, com a simple turista. De Bielorússia no n'hagués sortit pas.

I, des d'Estocolm, cap a Catalunya. Per què Barcelona?

Havia llegit molt sobre la ciutat, tenia moltes ganes de conèixer-la. Ara és la meua ciutat preferida del món.

Quines van ser les teves impressions en arribar a Barcelona?

El meu primer objectiu fou aconseguir sortir de l'aeroport d'alguna forma que no fos amb taxi. Finalment vaig veure que hi havia un autobús. En arribar a la Plaça Catalunya, el primer que vaig veure van ser dos nois agafats de la mà. Em va sorprendre molt. El meu alberg per als primers dies estava a la Rambla, era de nit, hi havia molta animació al carrer. Tot plegat va ser un xoc.

Amb l'experiència que tenies de l'administració russa, tenies por de topiar aquí amb una administració insensible als teus problemes?

Després de Rússia, no fa por res. I, si a mi l'administració russa ja no em feia gaire por, com me n'havia de fer la d'aquí? Aquí tots els drets estan assolits, és fins i tot avorrit!

Com estàs vivint la relació amb la teua parella en la teua actual situació?

Ens trobem molt a faltar. Ens comuniquem per Skype. A ell no l'han detingut ni perseguit mai perquè entre nosaltres no hi ha cap vincle oficial i perquè ell mai no ha participat en cap acte que no fos autoritzat pel govern.

T'has plantejat que el teu company pugui acabar venint aquí i poder-vos casar?

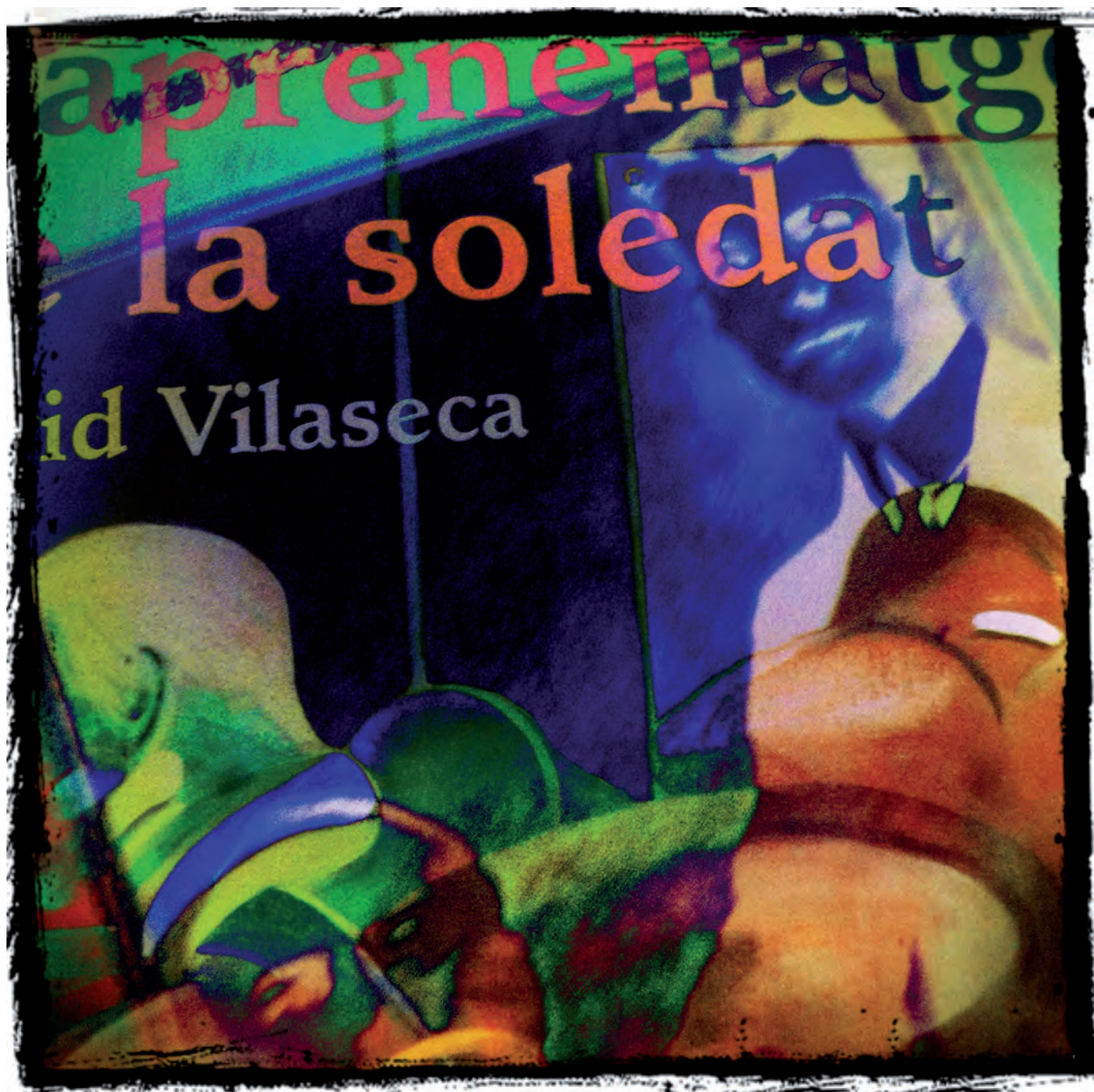
I tant!

DAVID VILASECA VS. J.R. ACKERLEY

Malgrat dedicar tota la seva vida a la literatura, tots dos tenen una obra pròpia intensa però breu. L'un en català, l'altre en anglès, tots dos van tenir Londres com a escenari vital i literari. En èpoques diferents, ambdós van tenir una voluntat de pioners en la literatura gai. Sorpren que David Vilaseca, especialitzat acadèmicament en la construcció literària de la subjectivitat, tard o d'hora no acabés escrivint sobre l'autobiografia de J. R. Ackerley, *My Father and Myself* (traduït al castellà per l'editorial Anagrama com a *Mi padre y yo*), com bé ho féu dels diaris de Joe Orton o les memòries de Dalí.

Vilaseca ha estat un estel fugaç des que va irrompre en la literatura catalana amb *L'aprenentatge de la soledat*, premi Andròmina a València el 2007. Va morir d'accident a Londres el 2010. En format de diari, la seva novel·la narra les vicissituds d'un jove, David –coincident en edat i trajectòria amb l'autor– des del 1987 al 2002, quan hi posa fi. “Fi de la novel·la”, insisteix al colofó, per recordar-nos la seva qualitat de ficció i el seu dret a separar escriptor i personatge, un David i altre, dins i fora les pàgines del llibre. Ackerley va prendre menys precaucions en aquest sentit. Sí, fou ell el qui va repassar-se centenars de mariners i guàrdies de Sa Majestat, sovint amb tractes monetaris previs; qui va sofrir l'ejaculació precoç i la impotència, un pare bígam –i potser bisexual–, una mare en la inòpia i cap Amic Ideal tret de la seva gossa, a qui va intentar de masturbar per fer-la una mica més feliç. Sí, aquell fou ell, i què? Encara que excepcional, la seva és una vida agredolça, si fa no fa com la de tothom; com l'etapa de formació del jove David, que acaba sentit-se gairebé com a casa als urinaris londinencs o que no va saber viure un amor serè amb cap dels seus múltiples amants.

Perquè el que sobta en ambdues obres és l'espectacle de la sinceritat. Us oferirem la veritat nua, semblen dir-nos Ackerley i Vilaseca, no estalviarem detalls recòndits ni fluids, no ens tractarem amb autoindulgència. Jo us mostraré un vell carrossa que s'arrossega per les cantonades; jo, en canvi, un jove ciclotímic i narcisista, capaç d'obsessionar-se tant per un signe d'exclamació mal col·locat com per un amant que no sap com estimar, mantenir o oblidar. Com a lectors crèduls, cadascú pot fer el que vulgui amb el grau de morbositat i impudícia que aplicarà a cada narració, però com a mínim hauria de parar esment en les construccions literàries d'aquestes identitats, així sabrà per què són tan eficaces. Ackerley era un gat vell quan va redactar *My father and Myself*, un editor experimentat que sabia bastir una autobiografia com un autòmat

novel·lesc. Tal com avisa al pròleg, no ordena cronològicament els fets sinó en funció de les seves possibilitats dramàtiques i interès creixent; trenca la seva biografia amb la del seu pare per jugar a un ping-pong engrescador, i hi ha sobretot l'estil, en la millor tradició de la flegma i humor britànics, que permet un distanciament pietós amb l'objecte narrat. Per la seva banda, bon teòric de com els jos s'autoexpliquen i la prosa memorialística, ben segur que David Vilaseca

era molt conscient de l'artifici que creava, analític fins a l'exasperació com un entomòleg amb el seu insecte preferit. Aplicat en pròpia carn, sovint el seu bisturí llesca capes de carn fresca i potser també cura, catàrtic com una teràpia de psicoanàlisi, amb una llengua de vegades desmanegada per despullar-la d'excessiva literaturització.

Dues educacions sentimentals, dos aprenentatges de la soledat. Dues veritats literàries. El final de les memòries de J. R. Ackerley podria ser un bon epíleg per a tots dos: "S'han establert alguns fets, moltes altres coses siguin tal vegada ficció, la resta és silenci. Del meu pare, de la meva mare, de mi mateix, al capdavant no en sé pràcticament res. De totes maneres, conservo aquestes memòries, ni que sigui només perquè ofereixen una resposta amiga i incondicional al prec que féu el meu pare en la seva carta pòstuma: 'Espero que la gent tingui en general un bon record de mi'."

NOVETATS LITERÀRIES

MI HERMANO Y SU HERMANO

Håkan Lindquist

Mi hermano y su hermano és una novel·la, publicada per l'editorial Egales, que gira al voltant de dos germans, i en aquesta ocasió ens narra la història d'un d'ells, Jonas, un jove madur de divuit anys, que ha passat la seva adolescència recordant la història de la mort del seu germà. Des d'aleshores, la necessitat de tenir un sentit en la seva vida el porta a investigar les causes d'aquesta mort que l'intriga cada dia més. En aquesta recerca, en Jonas descobreix que Paul havia tingut una relació amorosa amb un altre noi. A través del seu diari, amb una major complicitat amb la seva mare i finalment amb l'ajuda del millor amic del seu germà, en Jonas va coneixent mica en mica el succeït i acceptant la veritat sobre allò que el seu germà representava.

Amb una narració molt enriquidora i plena de sotracs emocionals, l'autor ens planteja una història plena de commoció en la qual el lector quedarà impactat.

Mi hermano y su hermano va rebre excel·lents crítiques al país d'on és originari l'autor, Håkan Lindquist, en aquest cas Suècia. Però a més cal assenyalar que s'ha publicat també a d'altres països escandinaus amb un èxit considerable, com Dinamarca i Noruega. D'altra banda cal assenyalar la seva edició en països europeus com Alemanya, Hongria, Islàndia, Bèlgica, Itàlia, Holanda, Polònia i França, on va guanyar el premi literari Bordelaise de Lunetterie. Cal subratllar també que ha estat traduït a l'anglès i comercialitzat al Regne Unit, Estats Units, Austràlia i Nova Zelanda.

Håkan Lindquist és un escriptor suec nascut el 1958 a Oskarshamn, tot i que en l'actualitat viu entre Estocolm i Berlín. La seva obra de debut és la que es presenta en aquesta recensió, l'any 1993, però no és fins l'any 2012 que es publica a Espanya, en paral·lel que a Polònia. Lindquist també és conegut al seu país per haver escrit articles i ressenyes en diverses revistes culturals. A més és destacable

també la seva contribució al món operístic amb l'elaboració del llibret per a l'òpera "William". Aquesta és una obra que es concreta com una fantasia dels anomenats "anys perduts" en la vida de William Shakespeare, la qual va ser estrenada a l'estiu de 2006 amb un èxit considerable.

LLIBRERIA - CAFÈ

ANTINOVS Especialitzada
en temàtica LGBT

- Català
- Castellà
- Anglès
- Francès

Llibres, Còmics, Revistes, Dvd's, Fotografies, Complementos, Regals...

C/ Josep Anselm Clavé 6, 08002 Barcelona - 93 301 90 70

www.antinouslibros.com • www.libreriaantinous.blogspot.com • libreriaantinous@yahoo.es • libreriaantinous@hotmail.com

LA LOCA AVENTURA DE VIVIR

Leopoldo Alas

Leopoldo Alas va morir l'any 2008 deixant aquesta novel·la pòstuma. L'autor és reconegut per ser el nebot-besnét de l'autor de la *Regenta*, Leopoldo Alas Clarín. En aquesta novel·la l'autor fa una crítica amb un to d'ironia molt aguditzat sobre l'ambient gai al barri de Chueca. D'ençà de la seva publicació l'obra ha rebut multitud de bones crítiques a diaris especialitzats.

QUÉDATE PARA SIEMPRE

Marta Vázquez Malleira

L'editorial Odissea aposta de forma contínua per autors novel·les i en aquest cas publica aquesta història sobre una adolescent lesbiana. A través de l'obra, l'autora exposa en forma de diari biogràfic la relació amorosa d'una jove, Dana, amb Carmen. Aquesta història serà un repte per la protagonista, que haurà d'intentar superar les anteriors històries que ha tingut. Vázquez planteja les vivències d'una lesbiana en una petita ciutat.

ALICIA EN WESTMINSTER

Hector Hugh Munro, "Saki".

L'editorial Alpha Decay torna a publicar de nou un llibre de Saki després de l'èxit de la recopilació dels *Cuentos completos*. En aquest cas aquesta publicació suposa una sàtira del context polític de l'època contemporània de l'autor emprant, en aquest cas, els personatges de la novel·la de Lewis Carroll *Alicia al país de les meravelles*.

Còmplices

Llibreria gai i lesbiana
Llibres, revistes i dvd's
en castellà, català i d'importació

C/Cervantes, 2
08002 BARCELONA
Telf: 93 - 412.72.83
www.libreriacomplices.com
complices@libreriacomplices.com

CINEMA

SENSE CRISPETES

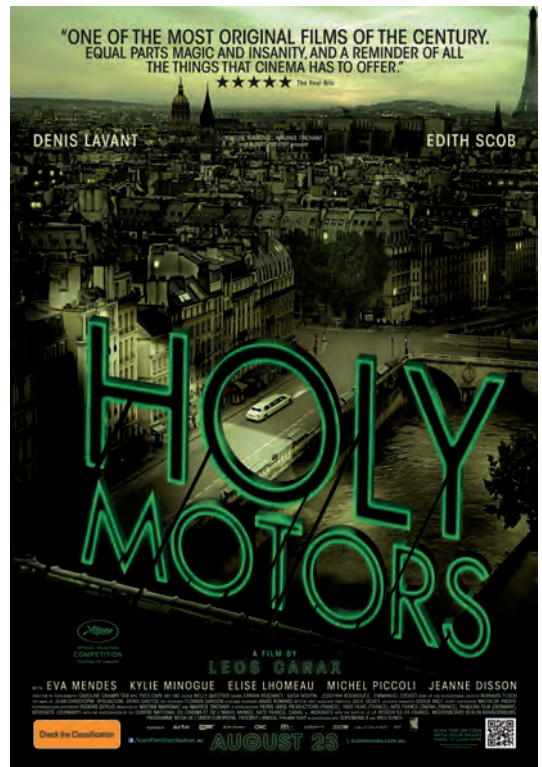
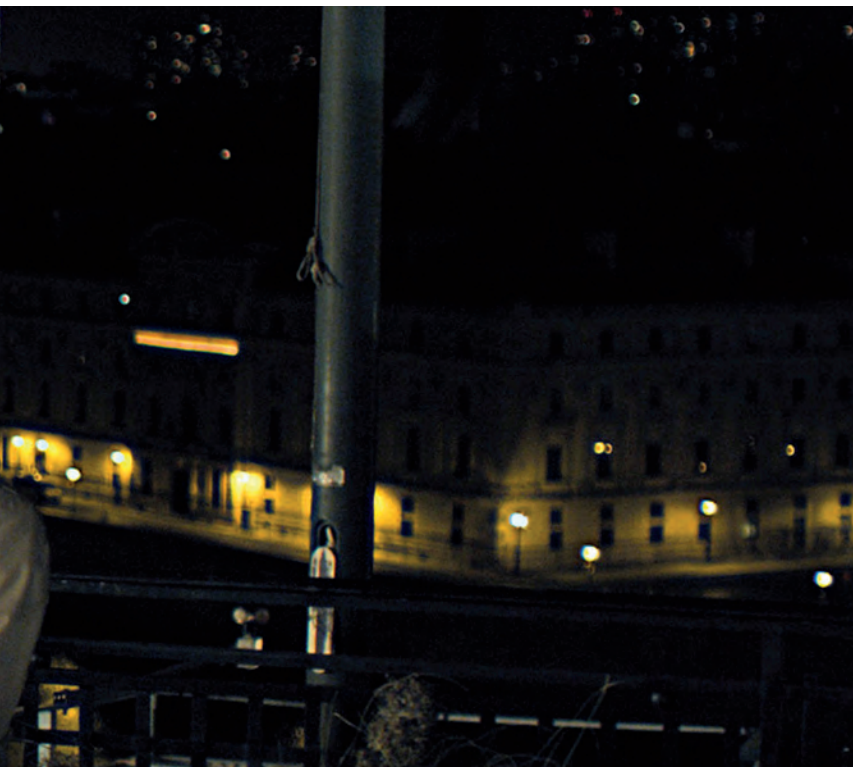
No sé ni quin dia ni quina hora és, el jet lag i les ressaques acumulades de tanta post-festa cinematogràfica s'han apoderat del meu cos. Sort que estic assegut en primera classe en un Airbus A-380 de la companyia Air France i els auxiliars de vol no paren de servir Moët i caviar, la combinació perfecta per combatre la ressaca, juntament amb un petit necesser ple de sèrums, cremes antifatiga i més potingues embellidores de la marca Chanel... Bé, i la trobada esporàdica que acabo de tenir als lavabos d'aquest Titànic del cel amb algú molt importat que va guanyar algunes medalles als JOCS OLÍMPICS i que, per cert, la menja molt bé, tot i el soroll de les medalles, que no se les treu de sobre ni per anar al lavabo i que gairebé ens delaten... Tot aquest seguit d'experiències m'ha fet tornar la memòria perduda de tanta *juerga* i ara em sento amb la inspiració necessària per recomanar-vos

quatre pel·liculetetes que he pogut veure darrerament i que no deixaran ningú indiferent.

Per començar, *Holy Motors*, de Leos Carax, una anada d'olla tremenda, un viatge poètic, visual i auditiu, un film que va dividir la crítica en l'última edició del festival de Cannes, a part d'ésser la pel·lícula més xiulada dels últims anys. No us en vull desvelar pas gaire res, perquè crec que val la pena que la veieu i en traieu la vostra pròpia conclusió. I, posats a ser honestos, l'hauria de veure unes quantes vegades més per entendre'n alguna cosa! Tot i això us la recomano, ni que sigui per veure la petita interpretació de la princesa del pop Kylie Minogue (que, a més, ha posat veu a un dels temes musicals del film, *Who were we?*) o per gaudir de la versatilitat interpretativa de l'actor Denise Lavant, que dona vida a més de deu

personatges, tots ells ben diferents, en aquest estrambòtic i delirant film. I per si sortiu del cinema embogits, fascinats i amb més ganes de Leos Carax, us en deixo tres títols més, no menys interessants: *Tokio* (2008), *Pola X* (1999) i *Les Amants du Pont-Neuf* (1991).

César debe morir, de Paolo i Vittorio Taviani, ja és una altra història. Aquests dos germans de més de vuitanta anys cadascun han anat a Rebibbia, una presó d'alta seguretat a Roma, per enregistrar aquesta peça d'humanitat, interpretada pels propis reclusos del centre. La càmera capta la realitat de viure dos mons en un mateix espai físic i de temps. Un món on són lliures, el del teatre, on viuen la realitat dels seus personatges de l'obra *Juli Cèsar* de W. Shakespeare; i un altre món, el de la presó on viuen la realitat de la seva condemna. I és que el teatre és terapèu-

tic i hauria d'èsser una assignatura obligatòria a les escoles, de ben segur que tot ens aniria millor! Per cert, un altre film imprescindible d'aquests dos avis és *Padre Padrone*, de l'any 1977.

I, per últim, *La Vida de Pi*, d'Ang Lee. El director ja conegut per la magnífica *Tigre y Dragon* (2000) o l'emotiva i lacrimògena *Brokeback Mountain* (2005), entre d'altres exitosos títols, torna amb un film tendre i encisador, una adaptació de la novel·la de Yan Martel amb el mateix títol. *La vida de Pi* narra la vida d'un jove indi que sobreviu a un naufragi juntament amb un tigre de Bengala. El film va mes enllà del que

pot semblar aquesta resumida sinopsi i, com ja ens té acostumats el Sr. Lee, els sentiments, les relacions, en aquest cas entre un humà i un animal, i fins i tot l'espiritualitat són la matèria prima d'aquesta faula. També el fet que es pugui veure en 3D i que Lee ha rodat amb una tecnologia d'imatge especial, segons la informació que ens ha donat a la premsa, i jo en dono fe, farà que no et penedeixis d'haver anat al cinema, tot i l'increment desmesurat del preu de les entrades!

Ara bé, s'hi no n'has tingut prou i et sobren uns calerons per tornar anar al cinema pots anar a veure *El Doble*

del Diablo, dirigida per Lee Tamahori, amb molta sang i fetge al voltant de la vida de Saddam Hussein. I si tens sort i encara està en cartellera (i si no ho està la pots llogar) *Café de Flore*, de Jean-Marc Vallée, una història amb molt d'amor, quelcom de misticisme i una música excel·lent, val molt la pena! I ara ja us deixo, que estan a punt de servir el sopar aquí a l'avió i no em vull perdre l'experiència de sopar a primeríssima classe, borratxo de Moët i empatxat de caviar, amb la cara empatifada de cremes Chanel i alguna cosa més, a bord d'un Airbus A380. Petons des de les altures.

FUNDACIÓ ENLLAÇ

www.fundacioenllac.cat

informacio@fundacioenllac.cat

C/ Rosselló 328, Barcelona - 93 457 37 39

PENSEM EN EL TEU FUTUR, PROTEGIM EL TEU PRESENT

NECESSITES AJUDA O ASSESSORAMENT EN TEMES DE DEPENDÈNCIA?

CONEIXES ALGÚ QUE LA NECESSITI?

VINE A LA FUNDACIÓ ENLLAÇ. SOM AL TEU COSTAT

Quan comença una nova temporada de teatre és un bon moment per fer valoració, potser no només de la temporada anterior sinó també de la mateixa realitat d'anar al teatre. L'espectacle teatral és una oportunitat única i fugaç de poder desvetllar experiències molt profundes. Les obres representades evocuen sentiments i emocions: ens fan riure, plorar, patir, gaudir... en el moment de la interpretació, sempre segons el grau d'identificació que aconseguim amb els personatges de l'escena. El cert és que "anar al teatre" ens permet fer d'aquest temps d'oci un temps de sensacions intenses. La temporada 2011-12 va presentar algunes obres on, de la manera més normalitzada que es pugui concebre, va aparèixer l'homosexualitat presentada des de diferents punts de vista i hem de dir que, encara, cal treballar perquè aquesta aparent normalitat sigui una normalitat totalment quotidiana. La vida en parella va ser tema d'algunes de les obres de la temporada, les relacions que evolucionen a mida que la vida quotidiana de la parella avança i, certament, ens van fer pensar, gaudir, plorar, patir. Vam poder presenciar damunt l'entaulat variades relacions interpersonals i no podem dir més, des d'aquestes línies, que aquesta experiència com a persones espectadores del teatre és una experiència que ens fa dir novament: anem al teatre en la nova temporada, perquè està assegurat que serà una manera de viure intensament el nostre temps d'oci.

EXPERIÈNCIA DEL TEATRE

TNC

Agost, de Tracy Letts. Direcció de Sergi Belbel.

El TNC ens va regalar la reposició d'*Agost*, on la relació de la parella-matrimoni se'ns presenta envoltada de la família i els amics de tota la vida. El grau de dramatisme a què es porta la situació familiar és intens i la reflexió sobre com és la parella o com ha de ser, hi és present al llarg de tota l'obra. Els personatges interpretats ens van fer arribar molts interrogants sobre situacions ben humanes i ben properes, tot i que l'obra s'ubica en ple desert americà.

L'ombra al meu costat, de Marilia Samper.

Novament relacions de família, relacions d'amics, relacions de parella amb una ombra que plana a cada situació i que pot fer que la desbordant felicitat d'una parella es transformi en una situació insuportable a partir d'un fet que commociona aquesta vida familiar, fins al punt d'esmicolar la relació.

Teatre Romea

*L'habitació blava (The blue Room), de David Hare.
Direcció de Norbert Martínez i David Selvas.*

Les habitacions o les cases amagades que són destinades a la sexualitat amagada (dins de l'armari). Diferents maneres de viure la sexualitat diverses persones que són de classes socials també diferents. Però l'eix de l'obra està no en les persones ni en les classes socials, sinó en la vida sexual, que porta a presentar des de l'homosexualitat al sexe en el matrimoni i fora del matrimoni i, també, el sexe de pagament...

Teatre Lliure

Quitt. Els irresponsables són en vides d'extinció, de Peter Handke. Direcció de Lluís Pasqual.

Les darreres obres de la temporada 2011-12 van presentar, de manera clara, una aposta per plantejar als espectadors una varietat de persones que s'enfronten a la vida en situacions diverses, des de la irresponsabilitat dels qui tenen "poder", a *Quitt*.

Coriolà, de William Shakespeare; adaptació lliure i direcció d'Àlex Rigola.

La fidelitat a una causa i, fins i tot, a una persona, es veu totalment decebuda quan es veu que la causa o la persona no és justa i, aquesta decepció, porta al posicionament totalment oposat. Una posada en escena impactant que colpeix qui ho està presentant per la intensitat de l'acció i els efectes utilitzats.

Dues obres que volem notar per tenir en el nostre arxiu de memòria que es van poder veure la temporada 2011-12 al Teatre Lliure de Gràcia: *Gata sobre la teulada de zinc calenta* i *Dues dones que ballen*.

La temporada 2012-2013, com hem dit més amunt, prepara unes obres que ens mouran sentiments. Constatem un fet en la programació teatral a casa nostra i és que, les obres que s'hi representen, tot i estar feta la programació amb molt de temps, aconsegueixen que, d'una manera o una altra, o alguna obra concreta, sigui tan actual (malgrat que el text estigui escrit fa temps) que sembla donar resposta a situacions socials i humanes que passen al nostre costat. Potser sí que és cert que "no hi ha res nou sota la capa del sol".

XXXIX ASSEMBLEA ORDINÀRIA DE SOCIS I SÒCIES DEL CASAL LAMBDA

El dia 5 de maig, l'assemblea general de socis i sòcies del Casal Lambda ha aprovat la renovació de la Comissió Permanent que dirigirà l'entitat durant els propers tres anys. Per aclamació de l'assemblea han estat escollits Emilio Ruiz, com a president; Joan Soldevila, com a secretari, Alfons Santos, com a tresorer i Miguel Ángel Sanz i Jordi Trilla, com a vocals.

LA COORDINADORA GAI LESBIANA ES TRANSFORMA EN LA COORDINADORA DE LESBIANES, GAIS, TRANSSEXUALS I BISEXUALS DE CATALUNYA

A l'assemblea general celebrada el dilluns 16 d'abril, la Coordinadora Gai Lesbiana es transforma en la Coordinadora de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals de Catalunya. Joaquim Roqueta i Manen, president de l'associació "Gais Positius", hi ha estat elegit, per unanimitat, secretari general de la federació d'associacions Coordinadora de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals de Catalunya a l'assemblea general que va tenir lloc el dilluns 16 d'abril. Joaquim Roqueta s'ha destacat per la seva aportació a la lluita contra la sida i la visibilitat dels gais seropositius ja que, com a persona que viu

amb VIH, ha contribuït decisivament a la lluita contra l'estigmatització de les persones seropositives. Joaquim Roqueta, que és president de l'associació de gais amb VIH/ SIDA Gais Positius, Amb la nova denominació de la federació vol donar visibilitat a les diferents realitats que la conformen. L'assemblea general va acceptar l'entrada per unanimitat d'una nova associació a la federació d'associacions que conforma la Coordinadora de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals.

IN MEMORIAM JOAN MIJANA

Un dels primers actes de la nova junta ha estat l'agraïment, a títol pòstum, al soci Joan Mijana Murt, traspasat el 9 d'agost del 2011, per haver llegat en herència al Casal Lambda una part del seu patrimoni. El Casal espera ser-ne mereixedors, fent-ne, com ha fet sempre, un bon ús, encaminat a assolir els objectius del Casal: la plena normalització social del fet homosexual. No cal dir que ens serà d'una gran ajuda ens moments d'estretor econòmica com els que estem patint ara mateix, que poden arribar a asfixiar el Casal. L'acció del company Joan Mijana és un bon exemple per a tots. Gràcies Joan. Descansa en pau! Comissió Permanent Casal Lambda.

GAIS POSITIUS HA ESTAT DECLARADA ENTITAT D'UTILITAT PÚBLICA

Gais Positius ha estat declarada entitat d'utilitat pública mitjançant la Resolució del Ministeri de l'Interior del passat 10 de juliol de 2012. Aquesta declaració suposa el reconeixement a la tasca d'interès públic en el treball de millorar la qualitat de vida dels homosexuals seropositius i la normalització social i la no discriminació en els drets ciutadans que realitza Gais Positius des que va començar el seu camí, fa gairebé 20 anys. A més, la declaració d'utilitat

pública suposa un reconeixement a la transparència i gestió econòmica de l'associació. Per al president de Gais Positius, Joaquim Roqueta: "aquesta declaració és un gran orgull per a la junta directiva i l'equip tècnic que està fent un excel·lent treball en l'associació per ser l'organització de referència per als gais seropositius, oferint serveis de qualitat i anticipar-se a les situacions de canvi de la realitat del VIH/Sida amb un fort compromís social i aconseguir els nostres objectius: la millora de la qualitat de vida dels gais seropositius, la normalització social, la no discriminació en els drets ciutadans, així com lluitar contra l'estigma i donar visibilitat al col·lectiu".

EL FRONT D'ALLIBERAMENT GAI ACUSA L'AJUNTAMENT DE BARCELONA DE CENSURA PER UN ARTICLE SOBRE NOVES FORMES DE FAMÍLIA

La síndica de greuges de Barcelona, Maria Assumpció Vilà, ha recomanat a l'Ajuntament de Barcelona que publiqui el dossier sobre noves formes de família a la seva revista municipal 'Barcelona Metròpolis' sobre tendències urbanes, després que el govern municipal de CiU el substituís el març per un altre sobre noves tecnologies. Així ho reflecteix un informe fet per la defensora barcelonina, que ha supervisat una queixa del Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC), que va emetre la seva disconformitat amb la no publicació del text en creure que amaga una "presumpta censura" davant d'articles sobre famílies formades per parelles del mateix sexe. L'anterior director de la publicació va decidir dedicar a la diversitat d'estructures familiars el quadern central del número 84 de la revista, integrat per 13 textos, un d'ells sobre famílies lesboparentals i homoparentals i, després de canvis en la direcció de la revista, el dossier només s'ha publicat en la seva edició a internet.

LA FELGTB LAMENTA QUE L'AGRESSIÓ VERBAL DEL BISBE D'ALCALÀ QUEDI IMPUNE

El 19 de juliol es va arxivar la causa contra el bisbe d'Alcalà, Juan Antonio Reig Pla, per les seves declaracions a l'homilia del Divendres Sant contra les persones homosexuals. La interlocutòria acorda l'arxiu i sobreseïment de la causa per incitació a l'odi presentada per l'associació Preeminència del Dret, causa que va suposar l'arxiu de la presentada per COGAM i FELGTB davant la Fiscalia de Madrid dies després. El magistrat d'Alcalá de Henares que ha portat el cas entén que de les paraules del bisbe només es desprèn “una posició crítica cap a l'homosexualitat”, però la Federació interpreta que se'n es desprenia una posició discriminatòria per motiu d'orientació sexual que, emesa en directe per la televisió estatal, adquireix una magnitud que la converteix en una crida a l'homofòbia en totes les seves formes, l'odi i al menyspreu d'un col·lectiu.

EL 43% DELS NOIS QUE PATEIXEN ASSETJAMENT ESCOLAR HOMÒFOB PENSA EN SUÏCIDAR-SE

“Avui és un dia de pànic per massa nois i noies LGB [lesbianes, gais i bisexuals]”. Així resumeix Jesús Generelo, secretari general de la Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals (FELGTB), el moment de l'inici de les classes per a uns nois que són, amb freqüència, objecte d'atacs verbals i físics per part dels seus companys. Les dades d'un estudi que ha presentat la FELGTB al costat del col·lectiu de Madrid “Cogam” són eloqüents: el 43% dels que es senten assetjats per ser LGB pensa en el suïcidi, el 35% s'ho planteja, el 17% ho intenta. En comparar amb altres treballs sobre l'assetjament en general, com el més recent de l'OCU (Orga-

nització de Consumidors i Usuaris) la proporció dels que es plantegen suïcidar-se és el triple que a la resta. En altres estudis, com alguns dels EUA, la proporció puja a un a set, ha indicat Generelo.

LA FALTA D'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA ALS IMMIGRANTS AMB VIH AMB SITUACIÓ IRREGULAR GENERARÀ SERIOSOS PROBLEMES DE SALUT PÚBLICA

Es preveu que a Espanya entre el 65% i el 70% dels immigrants amb VIH en situació irregular coneixerien la seva infecció, i entre 2.700 i 4.600 persones deixarien de rebre tractament antiretroviral. Quan es deixa de prendre la medicació antiretroviral, el virus comença a multiplicar-se i les persones passen a ser més infectives. Els experts calculen que en només un any es produiran entre 324 i 580 nous casos, que s'afegirien als que ja es produeixen anualment a Espanya. La Coordinadora Estatal de VIH-Sida, CESIDA, adverteix de les greus conseqüències que tindrà en la salut individual i col·lectiva la retirada de la targeta sanitària als estrangers en situació irregular. Això tindrà lloc el 31 d'aquest mes, afectant els drets bàsics com el de la salut, generant greus conseqüències en la qualitat assistencial i en l'atenció sanitària, en el mitjà i llarg termini.

EX-ALCALDE CONDEMNAT PER ANOMENAR “MARICÓN” A PORTAVEU DE L'OPOSICIÓ

José Luis Angulo, alcalde de Jódar fins l'any 2011 per Esquerra Unida, ha estat condemnat a pagar dos mil euros d'indemnització a José Luis Hidalgo, actual alcalde amb majoria absoluta (PSOE). El primer d'abril de 2009 el llavors alcalde va dir “*maricón*” i “*fascista repelao*” al portaveu de l'oposició en una roda de premsa, declaracions

que van ser recollides pels mitjans de comunicació. Al cap de tres anys una jutgessa ha condemnat l'ex-alcalde per aquelles declaracions homofòbiques. Segons el president del col·lectiu LGBT, Gonzalo Serrano: “aquesta condemna té un atenuant, ja que aquell alcalde va tenir la decència de demanar disculpes públiques per a l'afectat i per al col·lectiu que suposaven les seves manifestacions. Angulo, que llavors era alcalde, va usar expressions “clarament vexatòries” per referir-se a Hidalgo que, en aquells dies, era el líder de l'oposició socialista. En els fonaments de dret de la resolució judicial, contra el qual pot haver recurs, es deixa clar que l'antecessor de Hidalgo reconeix que s'ha referit en aquests termes al seu rival, però no creu que li causés danys morals.

LAMBDA DENUNCIA COM LES RETALLADES DEL PP DISCRIMINEN ESPECIALMENT LESBIANES, GAIS, TRANSSEXUALS, BISEXUALS I PERSONES AMB VIH

El Col·lectiu Lambda de lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals, davant de la celebració del Primer de Maig d'enguany, denuncia públicament la gravetat amb què les retallades laborals i socials que duen a terme el govern central i el Consell estan afectant les sexualitats minoritzades, així com les persones que viuen amb el VIH. Segons el coordinador general de Lambda, Jose de Lamo, “ja estem veient com molts treballadors i treballadores tornen a l'armari perquè el seu lloc de treball perilla amb aquesta reforma que facilita el comiat; tornem a l'època de les pors, en què dir amb naturalitat que ets lesbiana o que ets portador del VIH pot suposar el teu comiat, sobretot durant eixe primer any de prova en la contractació que marca la reforma laboral”.

INDEMNITZEN UN ADOLESCENT REBUTJAT DE L'ESCOLA PER TENIR EL VIH

Amb una multa de 700.000 dòlars, el Departament de Justícia dels Estats Units va sancionar la Hershey Milton School per negar-li la inscripció a novè grau a un jove de 14 anys per la seva condició amb VIH positiu. L'adolescent, graduat amb honors de l'educació elemental, va presentar una sol·licitud d'ingrés a l'escola subvencionada per la companyia xocolatera Hershey, amb l'objectiu de permetre a joves d'escassos recursos i desavantatges socials continuar amb els seus estudis. L'argument donat per la institució amb seu a Hershey, Pennsylvania, va ser que es prenia aquesta decisió per protegir els altres alumnes. *“No podem acomodar-nos a les necessitats d'estudiants amb malalties cròniques que poden afectar de manera directa la salut i la seguretat dels altres”*. Després de presentar una demanda davant la Cort de Justícia dels Estats Units, l'escola va declarar que a partir d'aquest moment admetria tots els aspirants VIH positius que desitgessin ingressar a cursar els seus estudis d'educació mitjana. Els mestres i personal de la institució educativa seran capacitats en matèria de VIH per tal d'evitar futurs actes discriminatoris, i als alumnes inscrits se'ls donaran cursos sobre la importància de tractar amb respecte les persones amb discapacitats o malalties cròniques.

UN METGE AUSTRALIÀ PERD LA LLICÈNCIA PER CASTRAR QUÍMICAMENT UN HOMOSEXUAL

Un metge australià, membre d'una secta religiosa, va perdre la llicència després de prescriure el 2008 un tractament de castració química a un jove que buscava 'curar-se' de l'homosexualitat, han informat mitjans locals. El metge va admetre en una vista davant les autoritats mèdiques celebrada a juny passat que ell no va consultar l'historial mèdic ni sotmetre el seu pacient a un examen físic, així com tampoc li va parlar dels efectes secundaris, com la impotència, ni el va citar a una altra consulta mèdica o el va remetre a un psicòleg. El mes passat, el comitè mèdic va determinar que el metge Craddock, de 75 anys, és culpable de conducta professional no satisfactòria i li va prohibir practicar la medicina.

L'ESGLÉSIA EPISCOPAL D'ESTATS UNITS APROVA UN RITUAL DE BENE-DICCIO PER A LES PARELLES DEL MATEIX SEXE

L'Església Episcopal, branca de l'anglicanisme als Estats Units, va aprovar aquesta setmana un ritual de "benedicció" per celebrar les unions de parelles del mateix sexe als Estats Units, sense que siguin considerats matrimonis. Les màximes autoritats de l'Església Episcopal, reunits en la Convenció General triennial celebrada a Indianapolis, va aprovar una litúrgia oficial per a la benedicció d'unions del mateix sexe. Segons va explicar el New York Times, això significa que els sacerdots tenen l'aprovació dels seus bisbes per atorgar la benedicció de l'Església sobre les parelles homosexuals, visquin en un estat on el matrimoni homosexual és legal o no. La Cambra de Bisbes va aprovar la mesura provisionalment dilluns amb 111 vots a favor, 41 en contra i tres abstencions.

ACTIVISTES XINESOS INDIGNATS PER LA SUPRESSIÓ DE LA PARAULA GAI DEL DICCIONARI

Amb l'argument que la paraula gai es confon amb "camarada", lingüistes xinesos la van eliminar d'un dels seus més importants diccionaris, fet que va desencadenar la indignació d'activistes homosexuals. *Tongzhi* és el concepte més popular per de-

terminar les minories sexuals a la Xina i d'acord amb els creadors del diccionari, la raó per no incloure'l en el text és que els ideogrames d'aquest vocable també signifiquen "camarada" i sovint funcionaris xinesos es dirigeixen l'un a l'altre amb aquesta paraula. Tanmateix altres vocables que serveixen per esmentar els homosexuals estan presents en el text, han assenyalat activistes. D'acord amb Jiang Lansheng, lingüista de la Xina, "els parlants de xinès poden utilitzar la paraula com vulguin, no esmentarem aquest significat al diccionari. No volem contribuir a la propagació d'aquest nou sentit. Sabem que aquest sentit existeix, però no el volem incloure".

DIFONEN AVENÇOS EN INVESTIGACIONS SOBRE LA POSSIBLE CURA DEL VIH

Un nou estudi es va presentar a la XIX Conferència Internacional sobre la Sida (AIDS 2012) en el qual es confirma que pacients tractats molt aviat i després retirats de la teràpia antiretroviral no han mostrat signes de ressorgiment de la seva infecció amb VIH. Existeix una cohort única de pacients a França que es van infectar amb VIH, van començar aviat el tractament i aconseguiren interrompre'l amb èxit sense que ressoorgeixi la seva infecció amb VIH (la "Cohort Visconti"). L'estudi confirma els beneficis del tractament del VIH en etapes molt primerenques de la infecció. "Sis anys després de la interrupció del tractament, els pacients tractats aviat dins el període posterior a la infecció presenten l'habilitat de controlar la infecció amb VIH. Els pacients de la cohort ANRS EP47 Visconti posseeixen un "reservori" extremadament baix de VIH a les cèl·lules, el mateix nivell que els pacients "controladors del VIH", ha apuntat Charline Bacchus, cap de recerca de l'estudi a l'Agència Nacional Francesa d'Investigació sobre SIDA i Hepatitis Viral (ANRS). Ha afegit que aquests resultats suggereixen que el tractament antiretroviral hauria de començar molt d'hora a la infecció.

DR. ANTONI MIRABET (1929-2012): UN CAPELLÀ PSICÒLEG PER A LA DIGNITAT DE LES PERSONES

El moviment lesbià, gai, bisexual i transsexual (LGBT) a Catalunya ha lluitat els darrers quaranta anys a través de diverses entitats i activistes que s'han destacat per la seva contribució valuosa. Un d'ells fou el Dr. Antoni Mirabet i Mullol (1929-2012), personalitat destacada, exemple de l'activisme compromès en diferents àmbits, especialment la lluita contra el VIH/Sida i a favor de les persones LGBT. Capellà i psicòleg, fou president de l'Institut Lambda (1985-1987), fundador i president de l'Associació Sida-Studi (1987-1995) i president de la Fundació Dimensió Sida (1995-2000). Va morir el passat 27 de febrer de 2012 i el Casal Lambda i Sida-Studi van organitzar un acte d'homenatge el darrer 10 de juliol.

Els inicis: un capellà avançat arran del Concili Vaticà II i compromès amb els signes dels temps

El Dr. Antoni Mirabet i Mullol va néixer a Barcelona l'any 1929. S'ordenà prevere el 1954. Va ser capellà de l'arquebisbat de Barcelona. És va llicenciar en Filosofia i Lletres per la Universitat de Barcelona i en Teologia (1954) per la Facultat de Teologia de Catalunya, diplomà en Psicologia Aplicada per la Universitat de Barcelona i doctor en psicologia per les universitats d'Estrasburg (1976) i Barcelona. També fou diplomà en formació mèdico-psicològica-social per la Universitat Científico-Mèdica i per la Universitat de Ciències Socials de Grenoble (França). L'any 1962 va anar a les missions de Xile, on va estar durant el període 1962-1969. Al bisbat d'Antofagasta va ser secretari-canceller i professor de la Universidad Norte de Xile durant sis dels vuit anys en aquell país, com a professor universitari encarregat del departament d'Orientació de la Universitat d'Antofagasta i va recórrer la major part dels països d'Amèrica Llatina, així com

també diverses ciutats d'Àfrica, Europa, Estats Units i el Pròxim Orient. La seva estada de Xile va suposar una obertura de mires en tots els sentits i el marcarà per tota la vida. Va coincidir durant els anys 60 amb la celebració de Concili Vaticà II (1962-1965) que va viure amb un corrent de simpatia amb els nous aires i l'obertura als signes dels temps. Quan va tornar a Barcelona el 1969 es va doctorar en psicologia clínica per la Universitat de Barcelona. A partir d'aleshores va obrir un gabinet privat de psicoteràpia. El fet d'atendre diverses persones homosexuals entre els seus clients el va fer interessar-se per la seva condició. Fou així com aleshores es posà en contacte amb l'Institut Lambda, esdevenint cada vegada més un estret col·laborador.

Un psicòleg pioner i activista en la defensa de gais i lesbianes

Els inicis com a psicòleg del Dr. Mirabet es van desenvolupar amb un fet dramàtic. L'any 1976, un dels seus pacients, Joan, jove de 19 anys i homosexu-

al, es va suïcidar. Arran d'aquest fet i el seu impacte, el Dr. Mirabet va mostrar una gran sensibilitat vers la temàtica de l'homosexualitat, a la qual va dedicar diversos treballs al llarg de la seva vida. El primer d'ells, el llibre *Homosexualitat avui*, publicat per Edhasa en col·laboració amb el Casal Lambda, aleshores Institut. Va ser pioner a l'època, ja que era el primer llibre escrit i editat en català sobre aquest tema. L'obra és un gran llibre-testimoni-document que va inventariar allò més important que s'ha dit, fet o escrit sobre el col·lectiu. En la seva condició de psicòleg i capellà abordava el fet homosexual amb rigor, cura i molt bona documentació. Aquesta li va ser facilitada aleshores per Armand de Fluvià, veterà del moviment LGBT i de l'Institut Lambda. En l'elaboració del llibre va dedicar dos anys a la recerca de documentació i tres més en l'elaboració. Aquesta obra, al llarg del temps, ha esdevingut un clàssic en la literatura científica i social LGBT.

És a partir d'aquest fet que la vinculació entre mossèn Mirabet i l'Institut Lambda es va fer més estreta: en va ser

Portada original del cèlebre llibre del Dr. Mirabet, *Homosexualitat Avui*, publicat l'any 1984.

president en els anys 1985-87, anys en els quals féu una crida d'atenció en favor de la tolerància i del reconeixement de la diferència. El Dr. Mirabet, que era una persona molt activa, va desenvolupar una gran tasca al Casal. La tasca del Dr. Mirabet a l'Institut Lambda, la desenvolupà intensivament en participació a congressos mundials de sexologia (v.g. 8è Congrés de sexologia a Heidelberg) i a les reunions de la International Lesbian and Gay Association (ILGA) (1986) amb una connexió amb les bases socials del moviment tant nacional com internacional, i sempre participant en tasques de difusió i normalització als diferents mitjans de comunicació de l'època, fet insòlit fins aleshores. Que un capellà i psicòleg parlés obertament de l'homosexualitat en una societat que havia estat sota l'opressió del franquisme i del nacionalcatolicisme trencava motllos i tabús. Paral·lelament al llibre, el Dr. Mirabet va conèixer i establir contactes amb el Fòrum Europeu de Grups Cristians Gais i Lesbianes. L'Antoni Mirabet va ser pioner en assistir l'any 1984 a la trobada d'Amsterdam sota el lema *Proud to be gay – and what this means to the Churches* (Orgullós de ser gai – i el que significa per a les Esglésies) i el 1985 a Anvers sota el lema *Called into*

liberty (Cridats a la llibertat). El Fòrum aplegava i aplega persones LGBT de diferents confessions cristianes d'arreu d'Europa i així ho ha anat fent fins els 40 grups de 22 països d'Europa, avui en dia. Un altre pas en la normalització fou l'any 1991 quan neix l'Associació Cristiana de Gais i Lesbianes de Catalunya (ACGIL): des de la seva creació serà un referent dins de les entitats creients i dins del moviment gai-lesbià. Des d'un inici va aplegar persones amb les dues condicions, de vegades viscudes en conflicte. El Dr. Mirabet va tenir contacte amb diversos dels seus membres al llarg del temps i va atendre les necessitats que hi sorgiren.

Al llarg de la seva vida el Dr. Mirabet va topat amb la intolerància vaticana. Per exemple, quan la Congregació per a la Doctrina de la Fe, presidida pel cardenal Ratzinger dirigí una carta als bisbes de l'Església catòlica sobre l'atenció pastoral a les persones homosexuals, d'1 d'octubre de 1986, on considerava èticament desordenada la mera inclinació de la persona homosexual i, en el punt número 3, es deia que la particular inclinació de la persona homosexual, encara que en sí no sigui pecat, constitueix, tanmateix, una tendència, més o menys forta, cap a un comportament intrínsecament dolent des del punt de vista moral. Per aquest motiu la inclinació mateixa ha de ser considerada objectivament desordenada. Els qui es troben en aquesta condició han de, per tant, ser objecte d'una particular sol·licitud pastoral, perquè no arribin a creure que les realitzacions concretes de tal tendència en les relacions homosexuals sigui una opció moralment acceptable. El Dr. Mirabet va qualificar el document de denigrant, de vergonyós, perquè contenia moltes afirmacions ofensives, injustes i difamatòries cap als homosexuals. El Vaticà havia donat mostres, un cop més, de la seva intolerància en aquest camp. El Dr. Mirabet el va qualificar de contra-testimoni de l'esperit evangèlic de comprensió, respecte i amor cap a tot ser humà. Era un document en contradicció amb les aportacions de la ciència i les declaracions del Consell d'Europa (1981) que demanava que sigui respectat el dret a l'autodeterminació sexual i la postura del Parlament Europeu (1984).

L'any 1986 es va publicar per l'Institut Lambda i impulsat pel Dr. Mirabet *La Martona viu amb l'Èric i en Martí*. La Martona és una nena petita. En Martí és el papa de la Martona i l'Èric és l'amant d'en Martí. Tots ells viuen feliços junts i aquesta és la història de com passen el cap de setmana. Aquesta publicació explicava amb tota naturalitat la relació homoparental de dos pares amb una filla. Es va avançar una dècada a l'època, ja que en aquell moment s'estava a anys llum del que s'esdevindria a partir del fet de legalitzar les parelles de fet amb la Llei d'unions estables de parella del 1998 pel Parlament de Catalunya i del matrimoni homosexual el 2005. Serà l'any 2000 quan el Dr. Mirabet publica la seva darrera obra de temàtica LGBT, *Homosexualitat a l'inici del segle XXI*, amb la col·laboració de 48 persones expertes des de diferents vessants del fenomen. L'obra va ser coordinada per la Dra. Maria Peraire i Enric Vilà. Era un treball pluridisciplinari, tècnic i prou ampli per actualitzar el contingut de la primera obra del 1984. Aquest treball va suposar un recull transversal i multidisciplinari sobre la realitat LGBT.

Un gestor d'ONG compromès amb la lluita contra la sida

L'any 1987 apareixen les primeres ONG de lluita contra la sida a Catalunya. El Dr. Mirabet va copsar la gravetat de la malaltia i les seves conseqüències i, després d'una etapa dedicada a pal·liar els efectes de l'homofòbia, entre les seves prioritats hi va afegir la lluita contra aquesta síndrome. Aquell any el Dr. Mirabet rep l'encàrrec del Departament de Sanitat de la Generalitat de Catalunya de realitzar un estudi sobre els aspectes psicosocials de la sida a Catalunya. Fruit d'aquest encàrrec va fundar l'associació Sida-Studi. Eren moments difícils, d'angoixa, d'alarma social i, sobretot, de desconeixement sobre el VIH/sida. Per això, l'entitat va centrar els seus esforços a recopilar documentació escrita i audiovisual, facilitar informació a tots els àmbits possibles, defensar els drets humans de les persones amb VIH, estudiar en profunditat les diverses repercussions mèdiques, psicològiques, jurídiques

i socials, així com unir esforços amb persones, associacions i organismes d'arreu. La gent cercava informació i calia que algú la recopilés, la tractés i la posés a l'abast de tothom. L'entitat va voler assumir aquesta responsabilitat i es va convertir en un centre de documentació de referència sobre VIH/Sida a l'Estat espanyol i el segon a Europa, després de CRIPS a França.

Sida-Studi es va convertir en un instrument rellevant de lluita contra la malaltia a través del proveïment d'informació. Els anys 80s i 90s el Dr. Mirabet va promoure la publicació de diversos llibres sobre aquesta temàtica. Com en l'àmbit de l'homosexualitat, va ser un dels primers impulsors i divulgadors de la realitat de la sida a Catalunya. En destaquen diverses publicacions al llarg del temps. Una de les més significatives va ser *Sida, els fets, l'esperança*, de l'any 1993. Aquest llibre aplegava conceptes com la transmissió, el tractament i la prevenció de la sida i explicava, mitjançant una sèrie de dibuixos, allò que s'havia de saber per protegir-se de la malaltia. Era la traducció al català i castellà de la setena edició francesa de l'any 1992 de l'Institut Pasteur. El mateix Luc Montagnier, científic descobridor del virus, va presentar-lo a Barcelona, en ocasió també de la seva presència a la inauguració del nou local de Sida-Studi. Es va aconseguir que la distribució gratuïta del milió d'exemplars, en col·laboració amb una fundació privada, arribés al màxim nombre de gent a tot l'Estat. La meitat de les persones que corrien el risc de morir del sida durant els 90 (que, desgraciadament, serien moltes) no estaven encara contaminades pel virus. El deure de Sida-Studi era clar: evitar que aquestes persones contraguessin la malaltia i morissin a causa de la seva ignorància. Es volia evitar mitjançant alguns canvis en el comportament. Així doncs, l'associació, paral·lelament, també va desenvolupar el material pedagògic *Els Gegants encantats* per a ensenyar i aprendre l'ús correcte del preservatiu, on cinc penís erectes de cinc colors, sobresortint d'un cercle rodó, estaven disposats per a les pràctiques de col·locació de condoms. L'objecte, original en la seva forma, va tenir difusió entre escoles i altres organitzacions com a eina eficaç pràctica

en la pedagogia de la prevenció de la malaltia. En el moment de l'aparició de la sida, el Dr. Mirabet denunciava com alguns cristians havien reaccionat com a moralistes i altres en silenci. Aquest silenci pot matar més ràpidament que el mateix virus. La sida no era cap càstig de Déu.

El llegat del Dr. Mirabet: la prioritat són les persones i la seva dignitat

A més de seva tasca professional i com a divulgador, una de les preocupacions i dedicació principal del Dr. Mirabet va ser l'acompanyament espiritual de persones, especialment del col·lectiu homosexual. Va destacar per la seva voluntat d'acollida de persones LGBT en la comunitat cristiana des d'una visió ecumènica i interreligiosa. El col·lectiu LGBT va ser un dels que més fortament va rebre les conseqüències negatives del VIH/Sida. Així doncs, l'any 1995 deixa de ser el representant de Sida-Studi tot i que continua la seva vinculació amb l'entitat. Crea la Fundació Dimensió-Sida, dedicada al tema de l'espiritualitat i la sida que va presidir fins l'any 2000, quan es va clausurar i el Dr. Mirabet es va retirar. Era una entitat de caràcter civil, d'inspiració cristiana i d'àmbit interreligiós, que defensava i promovia el diàleg interdisciplinari entre la ciència i la religió. Estava dedicada a l'acompanyament espiritual dels afectats pel virus de la sida i els seus familiars, així com a la creació d'un centre de documentació sobre espiritualitat i sida, participant activament en l'organització de trobades interreligioses. Va ser l'entitat fundadora de la Trobada interreligiosa amb motiu del Dia Mundial de la Sida que any rere any, des del 1996, es realitza amb una pregària coincidint amb el Dia Mundial de la Sida. Quan la fundació Dimensió Sida va desaparèixer, l'octubre de l'any 2000, la iniciativa l'ha continuat l'Associació UNESCO pel Diàleg Interreligiós i el Centre UNESCO de Catalunya, que cada any la convoquen.

Després d'una malaltia que el va obligar ja a reposar a casa seva, el Dr. Mirabet va fer un dels darrers actes simbòlics a la seva vida: llegar tot el seu arxiu privat a l'Abadia de Montserrat. El 28 de novembre de 2011 va tenir lloc l'acte d'entrega a l'abat de Montserrat Josep

Maria Soler. El Dr. Mirabet va morir el matí del 27 de febrer de 2012. El 10 de juliol va tenir lloc un acte d'homenatge a la seva memòria coorganitzat conjuntament pel Casal Lambda i Sida-Studi al Pati Llimona de Barcelona. A la sala, plena, molts dels seus col·laboradors, persones que l'havien conegut i familiars van voler agrair i fer un acte de reconeixement a tota una vida de servei a les diverses causes a les quals es va entregar. Per damunt d'aquest llegat, roman l'acollida i l'atenció personalitzada, la dignificació de la qualitat de vida de molta gent LGBT, amb el VIH/Sida o d'altres persones que ell va atendre. En el seu cas sempre va deixar petjada a cadascuna d'elles amb les seves aportacions rellevants per al moviment LGBT a través de llibres, documents i articles sobre l'homosexualitat. També a través de la gestió d'entitats i ONG que va promoure. I sobretot l'atenció pastoral i espiritual de persones amb VIH/Sida i obrint les portes a un respecte i defensa dels drets de les persones homosexuals i l'obertura a un ecumenisme pràctic, una germanor entre les diferents religions com cristianisme, islam, judaisme, budisme, etc i el desenvolupament d'una espiritualitat integradora i oberta de mires. Tot plegat, sempre en una dimensió internacional a partir de la realitat catalana que es trobava. La seva postura heterodoxa dins l'Església catòlica, a la qual va voler ser fidel, no li va ser gens fàcil i va mantenir la seva coherència tant en èpoques dures com les més pacífiques. Descansi en pau.

Referències Bibliogràfiques:

- BÖSCHE, Susanne, Andreas HANSEN y Wladimir PADRÓS (1986), *La Martona viu amb l'Éric i en Martí*. Institut Lambda, Barcelona.
- METTINI, Rubén (1993), «Antoni Mirabet: un home apassionat per la realitat», *Revista Lambda*, Any XV, segona època, nº 12, Barcelona, pp. 25-27.
- MIRABET, Antoni (1999), *Iglesias i Sida. Obispos y Conferencias episcopales del mundo sobre el Sida (1986-1999)*, Col·lecció Documenta, vol. 5, Claret, Barcelona.
- (1997), *L'Església de Catalunya i la Sida. Constatacions, reflexions i propostes*, Claret, Barcelona.
- (1984), *Homosexualitat Avui*, acceptada o encara condemnada?, Edhasa / Institut Lambda, Barcelona.
- (1976), *Perspectives psychothérapeutiques en milieu scolaires*, Université Louis Pasteur, Estrasburg.
- (1971), *Petits grups eclesials o comunitats de base*, Pòrtic, Barcelona.
- MIRABET, Antoni, i altres 48 col·laboradors/es (2000), *Homosexualitat a l'inici del segle XXI*, Claret, Barcelona.
- «Ressò del llibre», *Revista Lambda* (1984), Any VI, nº 83, pp. 1-28.

SUE ELLEN, ETS UN PENDÓ!

Recordeu aquesta frase? La deixava anar el patriarca de la família Ewing al personatge interpretat per Linda Gray, a qui, segons deien les males llengües, li agradava donar més realisme a la seva *performance* omplint-se el got d'autèntic bourbon. Si us falla la memòria o senzillament encara no havíeu nascut, no patiu, podeu mirar-vos els capítols de *Dallas* a 8TV, la televisió que va heretar els saldos de TV3. Però que consti que ningú no insinua res d'en Josep Cuní. En fi, si heu llegit fins aquest punt de l'article, us preguntareu "i a què treu cap aquest *revival* de *Dallas*?" Doncs perquè, benvolguts incondicionals d'aquesta columna, durant l'estiu he rebut centenars de correus de lectores i lectors que demanen un homenatge al mític fulletó. Tenen tota la raó: quins cabellots cardats, quins abrics de pells, quins decorats de cartró pedra, quins embolics que muntaven en J.R. i companyia...

Com a curiositat us explicaré que només hi va sortir fugaçment un personatge gai en un capítol de 1979: la Lucy, pobreta, anava a casar-se, pressionada pel seu oncle J.R., amb un noi que finalment resultava ser gai, Kitt Mainwaring III. Però no us abandoneu a la nostàlgia, tinc notícies. *Dallas* torna semirenovada: J.R., Sue Ellen, Bobby, Cliff, acompanyats de les noves generacions. Els fills dels germans Ewing, en John Ross i en Christopher (interpretats per nois sortits de *Mujeres desesperadas*, curiosament joves per ser fills dels actors citats anteriorment), continuen amb el secular estira-i-arrotonsa dels seus pares a l'estil Caïm i Abel. Llàstima que no hi surti Pamela, interpretada per Victoria Principal. No la veiem per Catalunya des que va fer l'anunci de Freixenet amb una minifaldilla de cuir l'any 1987. Què, us heu quedat amb ganes de més? Doncs busqueu-vos la vida a *Youtube*.

METIRO
disco

SEPULVEDA, 185
TEL ~ 93.323.52.27

08011 ~ BARCELONA

LA PROVA DEL VIH UN BON COSTUM!

SEGUEIX-NOS A:
Facebook.com/BCNCheckpoint

IDEA ORIGINAL: SENSOA, BÀLGICA / Fotografia: iagomiscostudio.com / Noulet Max / Adaptació gràfica: arellanes

NO ESPERIS A TENIR SÍMPTOMES PER FER-TE LA PROVA. EL DIAGNÒSTIC PRECOÇ DEL VIH ÉS MOLT IMPORTANT, TANT PER GARANTIR LA TEVA SALUT COM PER FRENNAR L'EXPANSIÓ DEL VIRUS. FES-TE LA PROVA AMB REGULARITAT.

DEMANA CITA AL:

933 182 056

BCN CHECKPOINT: COMTE BORRELL 164-166, 08015 BARCELONA

- SERVEI ANÒNIM, GRATUÏT I CONFIDENCIAL
- PROVES RÀPIDES
- HORARI ININTERROMPUT (DE DILLUNS A DIVENDRES D'11 A 20H)

bcn checkpoint
VIH·SIDA · ITS · SEXUALITAT · HOMES · SALUT
bcncheckpoint.com

GRUPO
ARENNA

www.arenadisco.com